

misszió

EVANGÉLIKUS MAGAZIN 2002/3 MEGJELENIK KÉTHAVONTA ÁRA: 120 FT

„MINDEN SZABAD, DE...”

Fókuszban: a szabadság

„Szabadság, szeretem”

3. oldal

**Lehet-e szabad
a tudomány?**

5. oldal

Vakáció a munkahelyen

6. oldal

**A család: szabadon
választott kötelék**

7. oldal

**Sajtószabadság
és sajtótisztesség**

8–9. oldal

**200 millió
keresztény
– szabadság
nélkül**

10. oldal

**„...akinek
szolgálata
tökéletes
szabadság”**

16–17. oldal

Foci-misszió

19. oldal

**Magyar „őrségváltás”
Dél-Indiában**

20–21. oldal

MM Visszhang

Misszió 1656 Budapest, Pf. 22 • evmis@mail.matau.hu

Nekem tetszik a tematikus összeállítás, bár gondolom, sokan vannak, akik inkább több, egymástól független témájú cikket szeretnének olvasni. A 2. szám „logója” a Luther-rózsával kifejezetten jó – remélem, ez marad a továbbiakban is. Az új Misszió első két száma igazán aktuális témát elemez teológiai alapokon, több oldalról megvilágítva: népszámlálás, választás... Az olvasó szinte automatikusan továbbgondolja az olvasottakat. A cikkek íróinak személyes hangvétele is nagyon tetszik. Biztos vagyok benne, hogy a nem kifejezetten egyházi kötődésű olvasóknak is sokat mondhat a megújult Misszió.

THIERING ETELKA, BUDAPEST

A legutolsó címlaptól megijedtem, de rögtön megnyugodtam, mihelyt láttam, hogy nem csak az országgyűlési választásokról lesz szó. El is olvastam minden cikket az utolsó betűig... Örülök, hogy sok neves embert megszólaltattak a témával kapcsolatban...

BAJAI RITA, BUDAPEST

Én már régebbi olvasója vagyok lapjuknak, de ez az új Misszió kiváló, óriási meglepetés még számomra is... 40 évig voltam tanár, most hittant tanítok a pozsonyi alapiskolákban... Szlovák bibliai rejtvenyeket készítek..., az Evangélikus Életről már többször fordítottam a szlovák és a cseh sajtóban az „Élő víz”-ből közölt gyönyörű cikkeket...

BORGULA PÉTER PÁL, POZSONY

Gratulálok a második szám tartalmához és formájához, nyomdai kivite-

lezéséhez egyaránt. Valóban „versenyképes” magazint készítettek. A „Misszió” értünk, olvasókért versenyez s az evangélium győzelméért. Ha azt kérdezték volna körkérdesben: „Mondd, te kit választanál?” Én csak annyit mondtam volna: „Én Jézus-párti vagyok.” S a tények bizonyítják, a Misszió Magazin is az, s én ennek örülök igazán. No, meg természetesen annak is, hogy a szép Luther-rózsa embléma milyen sokatmondó, gyönyörű, és az evangélium jó illatát árasztja...

GARAI ANDRÁS, NYÍREGYHÁZA

Nagyon jó, hogy megadja a mi Urunk minden nap idejében az „eledelt”, így örvendünk a Misszióknak is. Most, hogy a második szám is megérkezett és elolvastuk, egészen bizonyos vagyok, hogy jó ez a megújulás. Az első szám olvasásakor volt bennem egy kicsi „nosztalgia” a Missziói Magazinra gondolva. Most hálát adtam Istennek, hogy ez a lap is hozzá az „eledelt”... Az eutanáziáról feltett kérdés is érdekel. Most szembesültem vele, hogy ez komoly kérdés és nem igazán tudom rá a választ. Egy hasonló esetben úgy gondolom, számíthatunk Isten eligazító útmutatására. Végül is az emberi életnek csak akkor van értelme, ha azzal Őt di-

csojtjuk és fontos, hogy elfogadjuk az Ő akaratát minden körülmények között...

LÉVAI KATALIN, KÉZDIVÁSÁRHELY

...a hívő embernek reménysége van, hogy eljön az idő, amikor megszabadul a szenvedéstől, amire addig is az Úrtól kapja az erőt... Áldott legyen az Úr, hogy én is napról napra tapasztalom testem betegségében az Ő megtartó erejét, és fájdalmakban is velem való, erőt adó szeretetét... Akik Isten nélkül élnek, azok számára egyáltalán nem megoldás a „kegyes” halál, mert nem megszabadítja, hanem beletaszítja őket az örök szenvedésbe. Sokaktól így veszik el az utolsó lehetőséget is a megtérésre... Az embernek „jó” halála csak istennel való közösségben és az általa megállapított pillanatban lehet...

HARDI ELEK, NAGYVÁZSONY

Hálás vagyok, hogy én is hozzájuthatok a MM-hoz. Mindig sokat tanulok belőle, megismerem Magyarországot, a világ más országait és azt, milyen önfeláldozó emberek élnek az „ösházában”, akik szegényekért, elhagyatottakért felemelik szavukat, imádkoznak a legnagyobb Úrhoz... A körkérdesre válaszolok: több éve láttam a tévében egy dokumentumfilmet. Nagyon megrendített engem az a film, napok, hetek kellettek ahhoz, hogy megnyugodjam, látván milyen nyugodtan, szépen elaludt az a nagy beteg...

BÁLINT ERZSÉBET, SZALONTA

Véleményem szerint az egyházi sajtó feladata kettős jellegű. Egyrészt megtartani a régi, hűséges olvasókat, másrészt pedig megpróbálni újakat megnyerni – friss, mai, közérdekű témákkal és nyelvezettel. Ha az egyházi médiamunkát a felekezethez tartozás tudata, továbbá, a szakmai hozzáértés és igényesség motiválja, akkor én bátran merem álmodni, tervezni egy olyan – értékeit megőrző és közreadó –, egyházat, amely a rendszeresen templomba járó „egyházi törzsközönségnek” és az „egyházon kívüliállóknak” is érdekes, sőt vonzó lehet...

GAZDAG ZSUZSANNA, ERLANGEN

misszió – Evangélikus Magazin: az Evangélikus Élet kéthavonta megjelenő folyóirata • 7. évfolyam 3. szám • A szerkesztőség levelezési címe: 1656 Budapest, Pf. 22. Tel./fax: 400 3057 • e-mail: evmis@mail.matau.hu • Főszerkesztő: T. Pintér Károly • Felelős szerkesztő: Gáncs Péter • Szerkesztő: Kőhát Dorottya • Művészeti szerkesztő: Szabó György • Tervezőszerkesztő: Rezessy Szabolcs • Fotó: Botta Dénes • Kiadja az Evangélikus Missziói Központ támogatásával a Magyarországi Evangélikus Egyház Sajtóosztálya, 1085 Budapest, Üllői út 24. Tel./fax: 317-1108, e-mail: sajto.osztaly@lutheran.hu • Felelős kiadó Kende K. Péter • Egy szám ára 120 Ft, előfizetési díj egy évre 700 Ft • Nyomdai kivitelezés: Grafika Typopress Nyomdaipari Kft. • Felelős vezető: Farkas József • ISSN 1419-1563 • Terjeszti: a Lapker Rt.

KISZABADÍTJUK? TERJESZTJÜK?

Megújuló lapunk immár harmadik számában – keserű tapasztalatok, és kijózanító adatok nyomán – őszintén szólnom kell a MISSZIÓ leggyengébb láncszeméről, a terjesztésről. Az előző magazinban még csak két tapintatosan rövid kérdést tettünk föl a „rács mögé került” újsággal kapcsolatban: „Kiszabadítjuk? Terjesztjük?”

Mostanra úgy tűnik, a kényelmes válasz viszontkérdésekben fogalmazódik meg: „Miért kéne kiszabadítanunk? Miért kellene terjesztenünk? Hát nem erre való a profi terjesztő, a Lapker Rt.?”

Természetesen még nem mondtunk le arról, hogy a Lapker országos hálózatán keresztül is láthatóvá, megvásárolhatóvá tegyük magazinunkat, de az első szám lehangoló terjesztési adatai új stratégia kidolgozását teszik szükségessé.

Tudjuk, hogy sok helyen – a hivatalos szerződésben foglaltak ellenére – nem került ki látható helyre az új lap a standokon. Ezt levélben kifogásoltuk – az eredmény látható, vagy éppen nem látható...

Tudjuk, hogy egy új lap bevezetése a túltelített magazinpiacra komoly PR- és reklántevékenységet igényelne, melynek szükséges anyagi és személyi feltételei nem állnak egyházunk rendelkezésére. De természetesen igyekszünk minden általunk valósan elérhető lehetőséget megragadni. Ennek első ígéretes jele a Heti Válasz magazinnal kötött megállapodás, melynek lényege, hogy kölcsönösen „reklámozzuk” egymást.

De az igazi „kitörési pontot”, a „legerősebb láncszemet” Olvasóinkban látjuk. Elsősorban Olvasóink missziói lelkületére, felelősségére és kreatív segítőkészségére szeretnénk építeni új terjesztési stratégiánkat! Reménységünket erősíti az a biztos tény is, hogy az előző MM-be fűzött megrendelőszelvények szép számmal érkeztek vissza.

Ezen felbátorodva a mostani számban is talánunk kétféle, visszaküldhető szelvényt. Az egyiken ezúttal is magát a magazint lehet előfizetni – akár más(ok) számára is. A másik szelvény egy új lehetőséget kínál: terjesztő munkatársakat keresünk, akik vállalják az MM népszerűsítését! A minimális terjesztési példányszám öt darab. Tíz példánytól a példányonkénti eladási ár 20%-a, húsz példánytól pedig 30%-a maradhat a terjesztőnél, költségeinek „fedezésére”.

Komolyan számítunk gyülekezeteink, iskoláink aktív iratterjesztőire is. Meggyőződésünk, hogy ez a „lélektől lélekig” menő terjesztés sokkal hatékonyabb, és sokkal inkább tükrözi a Magazin missziói jellegét is...

Reméljük, következő számunkban már számos új Munkatársunk, Terjesztőnk nevét, esetleg fotóját is közölhetjük, hiszen a misszióra, a MISSZIÓ-ra különösen is érvényes a kereszténység egyik alapszabálya: ez csapatjáték, csapatmunka! Élünk ezzel – a pár éve még elképzelhetetlen – szabadsággal, missziói eséllyel!

GÁNCZ PÉTER

„Szabadság, szeretem”

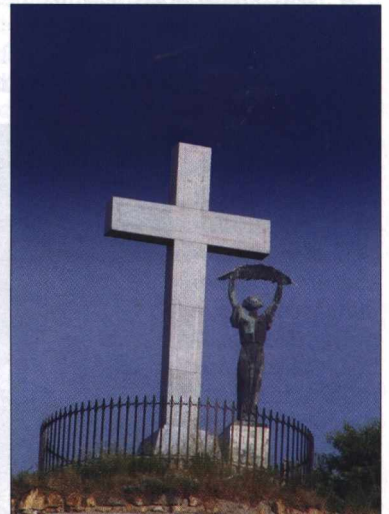
Nyomd tövig a gázt, tekerd le az ablakot, hogy a friss levegő beáradjon a kocsiba, és átjárjon egészen. Hadd rohanjanak el melletted a fák, az épületek, az emberek, a problémák – hagyj mindent magad mögött. Felejtse el a féket, az csak gátat szab alapvető emberi jogodnak. Élvezd a száguldást, azt, hogy milyen sima alattad az út. Szívd tele a tüdődet a szabadsággal. Menj oda, ahová akarsz, és csináld azt, amihez kedved van. Hiszen ez a szabadság, nem? Legalább is a reklám ezt sugallja.

De mi is a szabadság? Mióta ember az ember, ezen töri a fejét. És válaszokat fogalmaz – hol a test, hol a lélek, hol pedig a szellem oldaláról –, vagy szimbólumokat alkot. Még egy diktatúrában is szobrot emel a szabadságnak, akkor is, amikor életsorsok (tíz)ezrei cáfolják annak meglétét... Nagyszüleim, szüleim generációja bizonyára másként tekint a Gellért-hegyi emlékműre, mint én vagy az utánam felnövekvő generációk.

A szabadságnak az az „arca”, amit ők ismernek, másképpen „barázdált”, más tartalmat hordoz. Igaz, a történelem nekünk, mai huszoneveseknek is juttatott – nem is akármilyen – élményt arról, hogy mit jelent egyén és közösség számára „felszabadulni”. Nem olyan dráma, mint a nagyié, aki átélte, hogy egy májusi napon véget ért a bombázás, és végre félelem nélkül mehetek ki az emberek az utcára, teleszívhatták a tüdejüket a szabadság levegőjével, és nem kellett többé rettegniük a légoltalmi szirénák hangjától. Nekünk a szabadság leginkább a rendszerváltás szavával definiálható, a szabad választás, a demokrácia, a szólásszabadság lehetőségével. Meg persze a korlátlan technikai szabadsággal, a kommunikáció határtalanságával.

A monumentális emlékmű közelében azonban ott áll egy másik szimbólum is, ami nem mindig volt ott a Gellért-hegyen. Egyfajta szabadság az is, hogy odakerülhetett. S hiszem, hogy bármilyen úton keressük is egyéni életünk kiteljesedését, bármennyire mélyen éljük is át a fizikai vagy szellemi felszabadulás érzését, nem beszélhetünk úgy valódi szabadságról, hogy ne beszéljünk Krisztus keresztjéről is.

Az emlékművek sorsa időhöz kötött – a szabadság szobra is ledönthető. Jézus keresztje, a 2000 év óta annyiszor kigúnyolt, gyalázott, megtagadott, lehozott, bizonyíthatatlan legendává zsugorítani akart golgotai kereszt áll, és állni is fog, míg világ a világ. Földi hatalom el nem törölheti. Mert Jézus keresztjében maga az élet, a szabadság, az Isten szeretete lett valósággá. Mindig lesz egy „hegytető”, amin megpillanthatód...

KÓHÁTI DOROTTYA

„Az emberi élet – találkozás”

– **Lányi András író, filozófust, környezetvédőt először az emberi szabadság fogalmáról kérdeztük: szabadnak vallja-e magát?**

– Ez éppen a probléma közepébe vág: a szabadság nem egy állapot, amibe az ember egyszer és mindenkorra belekerül, nem olyan, mint az érettségi, hogy ha egyszer leérettségiztem, akkor érettségizett ember vagyok. A szabadságnak csak az emberi viszonylatokban van értelme, s ilyen értelemben minden újabb kapcsolat lehetőség arra, hogy szabadságomat megvalósítsam, illetve hogy másokat ehhez hozzásegítsek.

– **Nem eredendően jellemzi hát a szabadság az emberi létet?**

– Dehogynem, mármint a heideggeri értelemben: nála a szabadság

nem az akarat attribútuma, nem attól vagy szabad, hogy bármit megtehetsz. Éppen amikor makacsul ragaszkodunk valaminek a megvalósításához, akkor vagyunk a rabjai valamilyen előítéletünknek, vágyunknak. Sőt, saját eltökéltségünknek és akaratosságunknak is lehetünk a rabjai. Egy ennél finomabb értelemben mondható az ember elháríthatatlan létjellemzőjének a szabadság. Az ember a megértés módján létezik, kérdéses számára a lét. Képes arra, hogy elgondoljon más alternatívákat, meglássa, hogy lehetne másként is, mint ahogy van, hogyan lehetne ő egy másik ember helyében. Ez az adottság, hogy úgy tudunk viszonyulni saját magunkhoz, mint valaki máshoz, és úgy tudunk valaki máshoz viszonyulni, mint önmagunkhoz – szerintem ez a szabadság lényege. Ennek a megvalósítása vagy meg nem valósulása a sorsunk része. Nem lehetünk szabadok máskekppen, mint más emberekhez, más lényekhez való viszonyulásunkban. Nem én vagyok szabad, hanem a kapcsolatunk lehet szabad kapcsolat. Mint a fenomenológus Emmanuel Lévinas

mondja, az ember csak másokat tehet szabaddá, és a saját szabadságát másoktól reméli. Az ember szabadságáról tehát csak a másik ember gondoskodhat, és az egyetlen ésszerű ok arra, hogy én valaki másnak a szabadságáról gondoskodjam, az a szeretet. S így ez a két fogalom, a szeretet és a szabadság valóban összetartozik. Csak szeretetkapcsolatban, kölcsönös segítségen, szolidaritáson alapuló kapcsolatban lehetek szabad.

– **Együttéléstan című könyvében azonban arról ír, hogy az európai kultúra története során a két fogalom elentétet, választási kényszert képez?**

– Bár éppen a keresztény tradíció gyökereinél, az evangéliumokban vagy Szent Ágostonnál a két fogalom, szeretet és szabadság összetartozóként, egymást kölcsönösen feltételezőként jelenik meg, a későbbiekben a szolidaritásközpontú, szeretetközpontú hagyomány és a szabadságelvű tradíció kettéválik egymástól, és a modernításban már egyértelműen, mint egy individualista, a szabadságot háborítatlanságnak tekintő hagyomány áll az egyik oldalon, a másik

oldalon viszont egy olyan kommunikatárius hagyomány, amelyben a szabadság mint a másikkal szembeni kötelezettségünk, felelősségünk hangsúlyos. A huszadik századi bölcelet számomra legfontosabb irányzatai éppen azok, amelyek ennek a kettős értelmű hagyománynak az újraegyesítésén tevékenykednek. Ezek azok az irányzatok, amelyekhez az általam is propagált humánökológiai szemlélet a legközelebb áll. Itt az emberek és más lények életszerű egymásrautaltságban léteznek, csak így érdemes gondolkodni róluk.

– **A politikában, gazdaságfilozófiában is szembeszegül egymással a neoliberais és a közösségi gondoskodást előtérbe helyező álláspont.**

– A klasszikus liberális elv azt mondja, hogy az a szabadság, ha saját céljaimat háborítatlanul követhetem, és ennek csak az szab gátat, hogy a másik ember szabadságát, mások hasonló törekvését ne korlátozzam. Erről az elvről ma már tudjuk, hogy valóban értelmetlen. Egyrészt legfőbb célom, amit háborítatlanul szeretnék elérni – a másik ember. A másik ember szeretete, megbecsülése, tisztelete... Hogyan lehetnék a másik embertől független, mikor ő a célom? Másrészt az egyéni választásoknak egymástól való függetlensége azon a feltevésen alapult, hogy az embereknek osztható javakra vonatkoznak a céljai. De valójában a legfontosabb igényeink oszthatatlanok. Nem lehet a legjobban berendezett technikai civilizációban sem egyszerre ugyanabban az erdőben kirándulni és ugyanazt az erdőt tartváni, hogy egy bútorgyárnak eladják. Ez nagyon mindennapi tapasztalatunk. Harmadrészt pedig, még mindig a klasszikus liberális szabadságfogalom kritikájánál maradván: ez az elv azt feltételezi, hogy a javak, amelyeket választunk, a végtelenségig pótolhatóak. Mi azonban – itt jön az ökológiai szempont – már tudjuk, hogy ezek a javak olyan természeti forrásokból származnak, amelyeknek a használata már régóta meghaladja a megújuló képességüket, ezért ezek a javak egyre kevésbé fognak rendelkezésre állni. Tehát az eredeti alapelv, hogy én addig vagyok szabad, amíg ezzel a másikkal nem korlátozom, tévesnek bizonyul: minden egyéni célom követésével alapvetően és kiszámíthatatlan módon korlátozom a ma élő, de főleg, az utánam jövő embereknek a szabad választását.

– **Akkor hát, hogyan lehet szabad az ember?**

– Tapasztaljuk, hogy képesek vagyunk a másik előtt feltárulkozni. Rájövünk arra, hogy amivé válunk, az a másik ember által történik. Ahogy Lévinas mondja: az ember találkozás, (l'homme est rencontre). Egyébként eredetileg Martin Buber fogalmazta meg, hogy minden igazi emberi élet találkozás. Ezek a találkozások adják a terét a szabadságomnak, itt tapasztalom meg, hogy képessé váltam valami egészen mássá lenni. Az igazi, teremtő szabadság, ha másikkal találkozva, mind a ketten mássá leszünk.

ANDORKA ESZTER

Lehet-e szabad a tudomány?

IFJ. SZEKIB IMRE

bioetikus

Napjainkban az emberi klónozás kérdéseinek vizsgálata kapcsán is gyakran hallunk effajta kérdéseket, melyek azonban természetesen nem újak. Amikor Galilei a Föld forgását bizonyította, egyházatyák heves ellenállásába ütközött, s egy időre vissza is kellett vonnia tanait, hogy élete ne kerüljön veszélybe.

Jó-e, ha szabad a tudomány?

Az atombomba kifejlesztése kapcsán is súlyos kérdések merültek fel a tudomány, a tudósok felelősségéről: szabad-e ilyen tömegpusztító eszközök kutatásában részt venniük? A tudományos világ sok esetben hajlamos elhárítani a felelősség kérdését, mondván, hogy a tudósok dolga a kutatás, s hogy eredményeiket, vívmányaikat mire használják, az a politikusok, a társadalom felelőssége. A kést ugyan ölésre is használhatjuk, de ez nem jelenti, hogy ne kellene a kést, a műtétet használatos szikét, tökéletesebbé tenni. A tudomány s a tudósok szabadságát korlátozni nem szabad, sőt nem is lehet – folytatódik a közkeletű vélemény –, az eredmények felhasználását kell felelősséggel szabályozni. Világosan kell azonban látnunk, hogy a fenti jelenségek egymástól igen különböznek. Míg Galilei esetében egy tudományos szempontból bizonyítottnak tekintett tényt próbáltak megkérdőjelezni és hatalmi szóval érvényteleníteni, addig a klónozás kapcsán nem a tudó-

mányos tényeket, igazságot kérdőjelezik meg, hanem azt, hogy szükség van-e ilyen kutatásra? Van-e, lesz-e haszna az emberiségnek az eredményekből. Ebből következően, míg Galilei esetében a hatalmi beavatkozás fenntartás nélkül elítélhető, addig annak a kérdésnek a megítélése, hogy milyen kutatásra van szükség, s milyen kutatást ne engedélyezzünk, már jóval nehezebb. A tudomány szabadságának egyik korlátja önmagában a tudomány természetében keresendő. A tudomány, a tudományos kérdésfelvetés, a tudomány céljainak és kutatási területeinek meghatározása társadalmi, politikai, kulturális kérdés, a tudományt nem lehet önálló, a társadalmi valóságtól független valóságként értelmezni. Az, hogy mit nevezünk tudományos kérdésnek, s ezen túl, mely kérdések „érdemesek” arra, hogy valóban meg is válaszoljuk őket, már nem tudományos, hanem társadalmi, s sok esetben szubjektív megítélés alá esik. Az Egészségügyi Világszervezet becslése szerint a mai orvostudományi kutatások több mint 90 százaléka olyan betegségek kutatására irányul, ami a betegségek okozta szenvedéseknek csak kevesebb, mint 10 százalékát érinti. Miért eme aránytalanság, s megengedhető ez az igazságtalanság?

A pénz fogságában

A kérdésre egyrészt válasz, hogy a tudományos kutatás sok szempontból a pénz fogságában él. Hiába kutathat elvileg egy kutató szinte korlátlan szabadsággal, amennyiben nem kap anyagi támogatást, kutatását az ese-

tek döntő többségében nem tudja véghez vinni. A pénz odaítélése viszont már nem tudományos kérdés. Az ipar által fizetett kutatások alapvető célja, hogy az anyagi befektetés megtérüljön, tehát a tudományos kutatás eredménye hasznot hozó termék legyen. Ebből a szempontból tehát nem kifizetődő olyan gyógyszer kutatására pénzt adni, amire kicsi a kereslet, mert az adott betegségben „túl kevés” ember szenved, avagy mert ezek az emberek szegények s nem tudnak fizetni. A pénz, a haszon fogságának másik következménye is súlyosan korlátozhatja a tudományos világot, a tudomány szabadságát: ez a tudományos eredmények, avagy azok egy részének elhallgatása, az eredmények közlésének megakadályozása. Ha egy termékről kiderül, hogy haszna ugyan nagy, de súlyosan károsítja a környezetet, a terméket előállító nagy kísértése, hogy ezt a károsító hatást elhallgassa, hiszen közvetlen anyagi érdeke ezt diktálja.

Az ember méltósága

Emellett létezik egy másik korlátozó erő: az emberi méltóság korlátozó ereje. A tudományos kutatás során alapvető emberi értékeink sosem sérülhetnek, akkor sem, ha a kutatás egyébként szűken vett tudományos szempontból jelentős. Nemrégiben Dél-Afrikában elítéltek egy orvost, aki olyan méreg kifejlesztésén dolgozott, ami csak a fekete embereket öli meg. A kísérletek során több tucatnyi embert megölt. Tudományos szempontból érdekes lehet egy ilyen szemek a kifejlesztése? Válaszunk akár igen is lehet, hiszen olyan kérdésekre adhat választ, miszerint van-e kizárólag a fekete emberekre jellemző élettani folyamat, amiben eltérnek a többi bőrszínű társaktól, s ennek az ismeretnek akár gyógyászati jelentősége is lehet a jövőben. Szabad-e egy tudományos vizsgálatot ily módon végrehajtani, megér-e ez az információ emberéleteket? Korlátlan tehát a tudomány szabadsága? A kérdésekre a válasz – úgy hiszem – egyértelmű.

Vakáció a munkahelyen

„A hobbim a munkám.” „Amikor vasárnap bejövök a munkahelyemre, bekapcsolom a számítógépet, és boldog leszek attól: milyen jól szervezett, mindig dolgozó multinacionális cég részese vagyok.” Ezek az idézetek nem egy tudományos-fantasztikus film-ből származnak, hanem napjaink hazai valóságából. Olyan topmenedzserek mondják, akiknek az élete összeforrott a munkájukkal, „a cég” felépítésével és minél jobb működtetésével.

A csúcson lévőket nem egyszerű alkalmazzottai a vállalatnak, a gépezetnek: sokszor több évnyi, évtizednyi tehetséget, ötleteket, energiát öltek bele annak létrehozásába. Ott töltötték nemcsak egy-egy nap, de egész életük nagy részét, ismerik a helyi rendszer minden csavarját, minden kollégát tegeznek. Sok pofont is elszenvedtek a vállalatnál (ahogy Arthur Miller írta: bementek a dzsungelbe, de azután ki is jöttek onnan), ezek utóbb emlékké nemesedhetnek. És ami a legfontosabb: a cég által értek el valamit – megbecsülést, hírnevet, rangot – az életben. Ha lehet, még fokozza az elismertséget, ha a szakember az úgymond, manapság sikeres, divatos szférákban – mondjuk a telekommunikáció, pénzügy – jutott el magas posztra.

A másik, a vakációt, a szabadságot meghíúsító gond, hogy történetesen minden piac mozgásban van a versenyszférában. Nem lehet megállni, minden másodpercben oda kell figyelni, különben a konkurencia azonnal megelőzi a társaságot. Végzetes lehet, ha valaki kiesik a ritmusból.

A verseny ráadásul a cégen belül is zajlik. Ha nem jók a vállalat teljesítménymutatói, az könnyen a vezető székébe kerülhet, márpedig abba sok fiatal, tehetséges, és nagy energiákkal rendelkező kolléga szeretne beleülni. A félelem, a stressz is megakadályozhatja a nyugodt pihenést, másrészt hozzájárul az adott vezető lelki és fizikai „elhasználódásához”.

Két pénzügyi csúcsmenedzsért kérdeztünk meg: e körülmények között ők hogyan és mennyit pihennek évente? (Hogy miért épp kettejük az az alábbiakból bízást kiderül.)

– Az már jó eredménynek számít, ha a tényleges, évi 28 napos szabadságom felét ki tudom venni. Az elmúlt öt évben sohasem volt arra lehetőségem, hogy három hetet egyben pihenhessek. A hétvégi pár órányi délutáni pihenés könnyít valamennyit az előző napok terhein – mesélte Forgács György, az Otthon Lakás-takarékpénztár vezérigazgató-helyettese.

– Miért „ragadt benn” annyi szabandnapja?

– Folyamatosan, naprakészen kell követnünk a piaci eseményeket. Emlekszem, az előző évben egy közelgő – s a szférát érzékenyen érintő – törvénymódosítás miatt javasolták a főnökeim: most ne menjek el vakáció-

ra. A téli szünetet az akadályozza meg, hogy nyilvánvalóan év végén összesítjük és zárjuk le üzleti adatainkat, nyáron pedig sok kollégám szeretne elmenni pihenni. Egy nem túl nagy cég esetén nehéz megoldani a helyettesítést. Utoljára két éve sikerült tíz nap szabadságot egyben kivennem. A pénzügyi felügyelet ezalatt 72 órán belül adatokat kért be tőlünk, s mivel a pénztár másik vezetője megbetegedett, engem akartak hazarendelni külföldről. Nem jöttem, így megbírságotlák cégünket.

– Úgy tudom, legalább napi tíz órát dolgozik. Mi a hajtóerő?

– Nem az anyagiak motiválnak elősörban, hanem az elhivatottság: a cég előbbre juttatása. Szerencsém van, mert azok közé tartozom, akiknek tetszik a feladat, amivel annak idején megbízták. De mindehhez vállalati sikerélmények is kellenek, különben csökken a lendület.

Meglepő fordulatot vett Kovács Leventével, a Budapest Bank vállalati üzletágának ügyvezető igazgatójával folytatott beszélgetés. A pénzügyi vezető elmondta: mindig minden rendelkezésre álló szabadságát kiveszi az iskolai szünetek idején. Így évről évre együtt tud nyaralni (általában szintén a mediterrán tengerpartokon) családjával.

– Úgy tudom, sok munkatárs dolgozik az ön beosztottjaként. Mennyi szabadságot tudnak ők kivenni? Ha úgy tetszik: mennyit enged nekik?

– Úgy vélem: mindenki helyettesíthető, ezt a bank mérete, szervezetsége is lehetővé teszi. Mégis van, aki nem megy el pihenni, talán későbbre tartalékolja a szabadnapjait. Nagyon sokszor azonban én küldök el kollégákat afféle „kényszerszabadságra”, még akkor is, ha ők nem akarják. Itt is napi tíz-tizenkét órát dolgozunk, szükség van az alapos pihenésre. Sokkal kezdeményezőbbek, kreatívabbak a vakációról visszatérő munkatársaim.

– Szerintem egyáltalán nem szokványos, hogy egy bankvezető úgy gondolkodik kollégái szabadságáról, mint ön.

– Azt hiszem, kevés olyan bankvezető van Magyarországon, akinek a családjában kilenc református lelkipásztor van, s aki először maga is lelkésznek tanult a teológián, csak utána ment el a pénzügyvilágba. Ez akár egy magyarázat is lehetne, nem...?

BINDER ISTVÁN

A CSALÁD: szabadon választott kötelék

JÁSDI BEÁTA

újságíró

– Nekem csak ez az egy életem van! – kiabálta felhevülten a fiatal nő. – Nem tudok, nem akarok most tekintettel lenni senkire és semmire! Szerelmes vagyok, olyan szerelmes, mint még soha. Jogom van azt tenni, amit a szívem diktál, hiszen ez a pillanat visszahozhatatlan, megismételhetetlen. Nem élünk a középkorban, hála Istennek szabad emberek vagyunk.

A fiatal nő ekkor már három kislány édesanyja volt. Hiába tiltakoztak elkeseredetten a nagyszülők, az asszony kilépett a béklyóként ráneheződő családi kötelékből, otthagya a három gyermeket a férjének, és elköltözött a szerelméhez.

Hasonló történet zajlott le egy másik családban, úgy harminc évvel korábban, 1956 tragikus őszén. Ugyancsak egy háromgyerekes asszonyt hívott valaki, aki már évek óta vonzódott hozzá, plátói szerelem volt. Az asszony rossz házasságban élt, a férje finoman szólva nem vette komolyan a házassági hűségét. Így talán érthető, hogy a fiatal nő fogékony volt a szerelmes szavakra. A férfi azt kérte tőle, hagyja ott a három gyermekét – ő is itthon hagyja özvegy édesanyját –, és kezdjenek új életet valahol Nyugaton. Az asszonyt hideg zuhanyként jósáította ki a gondolat: hát hogyan is hiheti bárki, hogy képes lenne elhagyni a gyerekeit akármilyen nagy szerelemért? És bár az élet egy darabig igazán nem kényeztette, végül is, ma, többszörös nagymamaként hálásan köszöni Istennek, hogy akkor volt ereje helyesen dönteni.

Tizenhárom éves voltam, amikor a szüleim elváltak. Én anyámmal a nagymamámhoz költöztem, a budai családi házból egy körfolyosós pesti bérházba. Két bátyám közül az egyik hamarosan megnősült, a másik apámmal maradt. Egyik pillanatról a másikra darabokra hullott a családuk, s ma is emlékszem, mennyire fájt eleinte apám új feleségével találkozni, majd örülni annak, hogy kishúgom született, s ezzel egy csapásra megszűnt addigi – egyetlen kislány a családban – hegemóniám. Túléltem, persze, mint oly sokan mások, de talán nem véletlen, hogy gyerekkori emlékeim szinte kizárólag a közös családi időkből maradtak. Bakfisként sokat ábrándoztam arról, hogy valahol, valaki már vár rám. Aki majd a férjem lesz – egy életen át. Mert ezt annak ellenére eltökéltem, hogy közben kicsit aggódtam, nem lesz az nagyon unalmas: egyetlen férfi mellett élni negyven-ötven s ki tudja hány éven át? Töprengtem azon is, milyen jó, hogy a dolgok még előtttem vannak: érettségi, egyetemi évek, menyasszonyság, esküvő, majd szépen, sorban a gyerekek. De mi lesz azután? Hogyan lehet úgy élni, hogy a dolgok már nem fejlődnek, nem előre mennek, hanem lassacskán visszafelé.

A bakfisból nagylány lett, aki nagyon fiatalon férjhez ment. Azóta hu-

szonhét esztendő telt el, és Istennek hála, az élete úgy alakult, ahogy szeretne volna. Kislánya a napokban vette át a diplomáját, a fia másodéves főiskolás, és ő minden percét igyekszik kihasználni, már amennyi a munka mellett lehetséges, a családi együttlétnek.

Szabadon választottam ezt az életformát, ami – mindannyian tudjuk, akik így élünk –, számtalan lemondással, alkalmazkodással, kompromisszummal és kötöttséggel jár. Közös utunk elején különösen sok akadállyal kellett megküzdenünk: másfajta családi környezetből, merőben más szokásokkal érkezünk. A párom nem hívó, s én kezdettől megértéssel fogadtam ezt a tényt. Bár fájt, ha ő a templomon kívül várt rám az istentisztelet után, soha nem erőltettem, hogy kísérjen el.

Szerelem? Miért is tagadnám, ennyi sok év alatt elő-előfordult, hogy valaki iránt vonzódtam. De valahogy mindig erősebb volt a férjem iránti szeretet, az érzés, hogy nem bánthatom őt meg, s még inkább, hogy nem tehetem kockára a családom biztonságát, a gyerekeim boldogságát.

Szabadság? Igen, kell, a családban is, hiszen szabad lélegzet nélkül megfulladnánk. De csak annyi szabadság illet meg bennünket, amennyi a velünk együtt élők szabadságát nem sérti. Akinek ez kevés, jobb, ha család helyett az egyedülélést választja.

Sajtószabadság és sajtótisztesség

FABINY TAMÁS

Az Evangélikus Hittudományi Egyetem docense

1989. március 15-én hosszú évtizedek után először került sor nagyszabású nyilvános demonstrációra. Az immár végnapjait élő hatalom ugyan még megrendezte a maga hervatag hivatalos ünnepségét, az igazán nagy tömeget azonban az akkor ellenzékieknek számító szervezetek vitték az utcára. Emlékezetem szerint a Petőfi-szobortól vonultunk a Szabadság térre, ahol Cserhalmi György színművész olvasta fel az ellenzék követelését, majd Csegey Dénes mondott egyszerre higgadt és izzó beszédet. A kokárdás farmerdzsekit viselő, forradalmár lelkületű író-politikus ezt követően – 1848. márciusát megidéző jelképes cselekedettel – a nemzet és a szabadság nevében „kézrátétellel” lefoglalta a Magyar Televíziót.

Cenzúra és öncenzúra

A Szabadság téren mámoros üdvívalgás fogadta a Szabad Magyar Televízió felirattal kifestett transzparenst és Csegey pontosan megfogalmazott mondatait: „Tőlünk ne féltse senki a televíziót! Nagyon fogunk vigyázni rá, mert a miénk! És ugyanígy ne féltse tőlünk senki Magyarországot! Nagyon fogunk rá vigyázni, mert a miénk. [...] Ki akarjuk nyilvánítani, hogy a televízió a nemzet tulajdona, nem a kormányé, és azt is, hogy e tulajdonjogot a jövőben érvényesíteni kívánjuk. Szabad sajtót, szabad rádiót, szabad televíziót! Társadalmi ellenőrzést a nyilvánosság minden fóruma fölött!”

Hosszú utat tett meg a magyar társadalom, míg eljutott a sajtószabadság ilyen bátor és nyilvános megfogalmazásáig. A fiatalabb nemzedék számára ma már csak történelem a

szemérmetlen hazudozás, vagy éppen a kisstílű csúsztatások kora. Az idősebbek azonban nagyon jól emlékezhetnek a munkahelyek kötelező „Szabad Nép félórára”, a Tájékoztatói Hivatal mindenhatóságára, a cenzúra és öncenzúra mindent átjáró valóságára. Megszületése után 15-20 évvel lett csak igazán tragikusan érvényes József Attila *Levegőt!* című verse: „Számon tarthatják, mit telefonoztam / s mikor, miért, kinek. / Ak-tákba írják, miről álmodoztam / s azt is, ki érti meg. / És nem sejthetem, mikor lesz elég ok / előkotorni azt a kartotékot, / mely jogom sérti meg.”

A magát fegyverekkel bebiztosító hatalom a tájékoztatást is a kezében tartotta, és e kort valóban a „hazudtak reggel, hazudtak este, hazudtak minden hullámhosszon” elve vezérelte. Idővel aztán, a „puha szocializmus” idején megtanultunk a sorok között olvasni, s magam is emlékszem arra jóleső érzésre, ami akkor töltött el, amikor a hivatásos és önjelölt cenzorokat kijátszva sikerült egy-egy különösen fontosnak tartott mondatot vagy jelzős szerkezetet becsempészni a kiadásra szánt szövegbe. Mert önkritikusan meg kell állapítani, hogy a belső és külső cenzúra az egyházi kiadványokat sem kerülte el, sőt voltak idők, amikor a sajtószabadság a maga viszonylagosságával a világban jobban érvényesült, mint az egyházban.

Mi történt aztán 1989 után? Mennyiben valósult meg az időközben fájdal-

masan fiatalon elhunyt Csegey Dénes álma a szabad sajtóról és a nyilvánosság társadalmi ellenőrzéséről?

Kétségtelen, hogy a tájékoztatás és tájékozódás alkotmányos joga általában érvényesül. A nyilvánosságnak mind a politikai-társadalmi, mind az egyházi életben megnőtt a szerepe. Véget ért a szocializmus cenzúrázó időszaka, amikor sajtószabadságról nem lehetett beszélni. Ugyanakkor a mi kis vadkapitalizmusunk-

ban megjelent a szabadság vadhajtása, a szabadosság. Ennek gyökere az elüzletiesedésben rejlik. Marxtól a Kommunista Kiáltvány feledésbe merült, a Tőke viszont annál nagyobb szerepet játszik. Az üzleti harc sajnos behálózta a médiát is. Ennek következtében nem egyszerűen a piaci viszonyok hatnak – ami önmagában még hasznos lenne –, ha-

nem sokféle manipuláció is érvényesül. Nagy méreteket ez az úgynevezett „elfátházasságokban” is megmutatkozik, amikor oly módon vonnak össze médiaóriásokat, hogy a nemzetek feje fölött gyakorlatilag egy kézbe kerül az irányítás. Az ilyen jellegű központosítások következménye a sok-sok licencműsor, vagyis például az olyan vetélkedők, amelyek a globalizáció jegyében a világ minden pontján ugyanolyan szabályok szerint, a műsorvezető ugyanolyan agresszív vagy éppen butuska irányításával, ugyanolyan díszletek között zajlanak. A piaci viszonyok istenítése azzal is jár, hogy a műsor-szolgáltatók szükségszerűen a nézettségi mutatók, az újságok pedig az eladott példányszámok bűvöletében élnek. Hogyan lehet a nézettséget és az olvasottságot

**A sajtót joggal nevez-
zük a negyedik hatalmi
ágnak. A hatalommal
nemcsak élni, hanem
visszaélni is lehet.**

**A sajtó területén ezt
manipulálásnak hívják.**

növelni? Szenczációkkal, borzongatással és hasonlók. Ez a felismerés kitemelheti az úgynevezett csekkfüzet-zsumalizmust, aminek jegyében meghatározott árfolyamon még riportalányokat is lehet vásárolni. Emlékezzünk csak a tavalyi esztendő hazai médiabotrányára, amikor kiderült, hogy az egyik kereskedelmi televízió sztárriporterének állítólagos bérnyilkos interjúalánya valójában fizetett statisztá volt. A riporter egy ideig eltűnt a színről, míg aztán egy másik kereskedelmi adón folytatta műsorát...

Vadkapitalizmus

A szabadságával nem élő, hanem visszaélő médiából hiányzik a személyiség védelme és az áldozatok joga, hiszen hány és hány embert mutatnak be megalázó helyzetben, hány és hány balesetről készítenek borzongató tudósítást! A szólásszabadság szentnek kikiáltott joga névében pedig – szellemi környezetszennyezésként – alpáriság és trágárság árad számos rádió- és tévécsatornából. Az ilyen vulgáris megnyilvánulásokhoz képest ma már szelídnek tekinthető az „infotainment” gyakorlata, vagyis az a jelenség, amikor a híreket és az időjárás-jelentést is szórakoztatva kívánják eladni a műsor-szolgáltatók. Mindezzel a közönség butítása és infantilizálása folyik.

Számos műsor nem az ízlésformálást tekinti feladatának – jóllehet a rádió és a televízió hőskorában ezt alapelvnek tekintették –, hanem az igénytelenségre való építkezést, sőt adott esetben alantas igények kiszolgálását. Mindez egyaránt igaz lehet az ostoba vetélkedőkre, az erőszakos akciófilmekre, de bizony még a szellemesség helyett sokszor csak bugyutaságot képviselő reklámokra is.

A sajtót joggal nevezzük a negyedik hatalmi ág. A 80-as években magyarul is megjelent David Halberstam: *Mert övek a hatalom* című kétkötetes műve, amely az amerikai tömeghírközlés természetrajzát mutatja be. A hatalommal, mint láttuk, nemcsak élni, hanem visszaélni is lehet. A sajtó területén ezt manipulálásnak hívják. Súlyos példák helyett ezen a helyen egy könnyedebb elbeszélést idézek fel, példaként a sajtó által elkövethető csúsztatásokra. A vicc szerint a római pápa New Yorkba érkezik, s újságírók hada várja a repülőtéren. Az első, agresszív kérdés így hangzik: „Mi a véleménye a sztriptízbárokról?” A Szentatya naivan visszakérdez: „Miert, vannak itt sztriptízbárok?” Másnap öles headline jelenik meg az újságban: „A pápa első kérdése New Yorkban: Vannak itt sztriptízbárok?”

A visszaélések feltárása természetesen nem jelentheti a sajtó szabadságának korlátozását. Akad arra is példa, hogy egy médium önmaga határoz meg tiszteletre méltó etikai kódexet. A New York Times Magazin például így határozza meg az újságíró feladatát: „Be first, but first be right!” A lefordíthatatlan szójátékot így lehetne magyarul visszaadni: „Légy első, de mindenekelőtt írj igazat!”

Mit tehetnek az egyházak? Utalhatnak akár a sokszor elfelejtett 8. parancsolatra, amit ma ilyen röviden is mondhatnánk: *Ne hazudj, ne csúsz-tass, ne manipulálj!* Vagy akár felerősíthetik a korintusi levél üzenetét: „Minden szabad nekem, de nem minden használ. Minden szabad nekem, de ne váljak semminek a rabjává.” Szóvá tehetik továbbá, ha a sajtó szabadsága fontosabbá válik, mint annak tisztessége. Figyelmeztethetik a média embereit arra, hogy a technika mindig gyorsabban működik, mint a morál.

Javasolhatják, hogy nem érdemes, sőt nem szabad mindent megtenni, amit a gazdaság lehetővé tesz. A szabadság és szabadoság különbségére is fel lehet hívni a figyelmet, például az erőszak és a pornográfia ábrázolásában. Etikai kérdéseket kell abban az esetben is felvetni, amikor egy bankrablóból vagy gyilkosból médiasztárt csinálnak. Az egyházak talán még azt is felismerhetik, hogy egy-egy talk-show amolyan nyilvános gyónásként jelenik meg a képernyőn. Vagy az internet minden pozitívuma mellett, tudatában kell lenni az abban rejlő veszélyeknek: a virtuális valóság esetleges felülkerekedésének, az anonimitásból és könnyű hozzáférésből adódó visszaélési lehetőségeknek, amikor valaki uszító vagy éppen pornográf tartalmú szöveget és képeket tesz fel a világhálóra. Mindezekre az esetekre érvényes a bibliai intés: „Előtökbe adtam az életet és a halált, az áldást és az átkot. Válaszd hát az életet, hogy élhess te és utódaid is!” (5 Móz 30,19)

Szabadság és tisztesség

Talán a média területén sem zárja ki egymást ez a két fogalom. 1989. március 15-én egy modern forradalmár a nemzet nevében lefoglalta az addig manipulatív magyar hírközlést. A hatalmas transzparensen az intézmény neve elé a „szabad” szó került. Tizenhárom év fájdalmasan sok szabados megnyilvánulását ismerve ma tovább kellene bővíteni ezt a meghatározást. A szabadságot a világért nem volna szabad feladni. Ám erre a transzparensre – és minden médium homlokára – oda kellene írni: szabad és tisztességes...

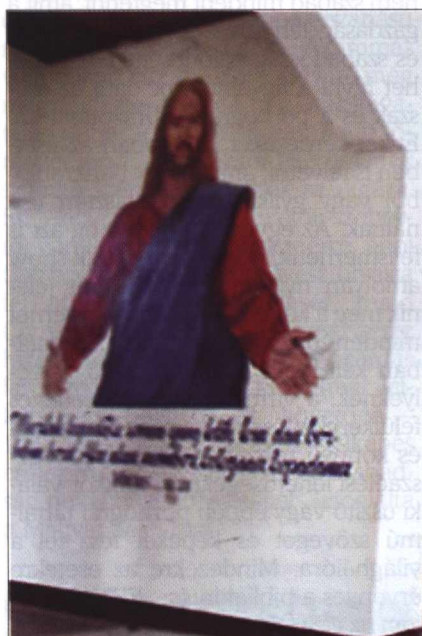
200 millió keresztény szabadság nélkül

Hitük miatt a keresztények a leginkább kirekesztettek és üldözöttek a világban. Becslések szerint 200 millió ember nem élhet az ENSZ Emberjogi Nyilatkozatában megfogalmazott alapvető jogokkal, csak azért, mert keresztény. Erről tudósította az egész világot átfogó Evangelische Welt-Allianz az ENSZ Emberjogi Bizottságát.

A szövetség, amely 114 államban több mint 150 millió keresztényt képvisel, aggodalmát fejezte ki amiatt, hogy a világon mennyire nem veszik figyelembe az emberi jogokat. Megítélésük szerint különösen is aggasztó, ha a vallást arra használják fel, hogy konfliktusokat szítsanak, illetve a terrorcselekményekben való részvételt ösztönözzék. Ezek a vallási fanatikusok mutakoztak meg 2001. szeptember 11-én. A szövetség emlékeztet arra,

minden ember számára érvényesek, függetlenül hitbeli meggyőződésüktől, faji vagy nemzeti hovatartozásuktól. A vallásszabadság ellen irányuló súlyos szabálysértéseknek – mint amilyen például a népiirtás, rabszolgatartás, kínvallatás vagy a szent városok lerombolása – nemzetközi horderejű megtorlást kellene maguk után vonniuk. A szabad vallásgyakorlásnak egy országon belül nem lenne szabad egyedül a „többség” vallására korlátozódnia. A szövetség ebben az összefüggésben elutasítja a kisebb vallási közösségek „kultuszként” vagy „szektaként” való megjelölését.

A szövetség elhatárolja magát a „vallási totalitarizmus” minden formájától, mint ahogy azt kifejezésre juttatta például akkor, amikor Afganisztánban a radikálisan iszlám, tálib rezsim

A KERESZTÉNYÜLDÖZÉS OKAI

1. A keresztények gyakran nyíltan szót emelnek a demokrácia és az emberi jogok megtartása érdekében.
2. A keresztényeknek az egész világra kiterjedő kapcsolataik vannak más keresztényekkel és ez „féltelmetessé” teheti őket.
3. A keresztények száma gyakran gyorsan növekszik és ezáltal a többségben lévő vallás fenyegetve érzi magát.
4. A keresztények síkra szállnak a hátrányos helyzetűek és elnyomottak érdekében. Ez nem ritkán szokatlan cselekedetnek tűnik, amit a vallási többség gyakran érdekei veszélyeztetéseként értékel.
5. A keresztények – egy általánosan elterjedt nézet szerint – nyugati, különösen is amerikai befolyást képviselnek. Az Egyesült Államokról alkotott vélemény pedig gyakran több szempontból is negatív.

hogy az ENSZ Emberjogi Nyilatkozata tartalmazza a szabad vallásgyakorlás jogát is, beleértve ebbe a szabad választás és a felekezetváltoztatás jogát is. A valóság azonban azt mutatja, hogy a vallásszabadság a világ majdnem minden táján sérül.

Egyre sürgősebb lenne, hogy azok az államok, amelyek az Egyesült Nemzetek Szövetségébe tartoznak, ügyeljenek a vallásszabadság védelmével kapcsolatosan megállapított, nemzetközileg elismert normák gyakorlatban való megvalósítására. Ezek

lerombolta a Buddha-szobrokat. Ha a világ országai nem fogadják el a vallási türelmet és sokszínűséget, akkor az olyan terrorcselekmények, mint a szeptember 11-i, máskor is megismétlődhetnek. A szövetség azzal a kéréssel fordul a keresztények felé, hogy a misszióval kapcsolatban lehetőség szerint kerüljék el az olyan fogalmak használatát, mint „keresztes hadjárat” vagy „területszerzés”.

A szabadság és korlátai

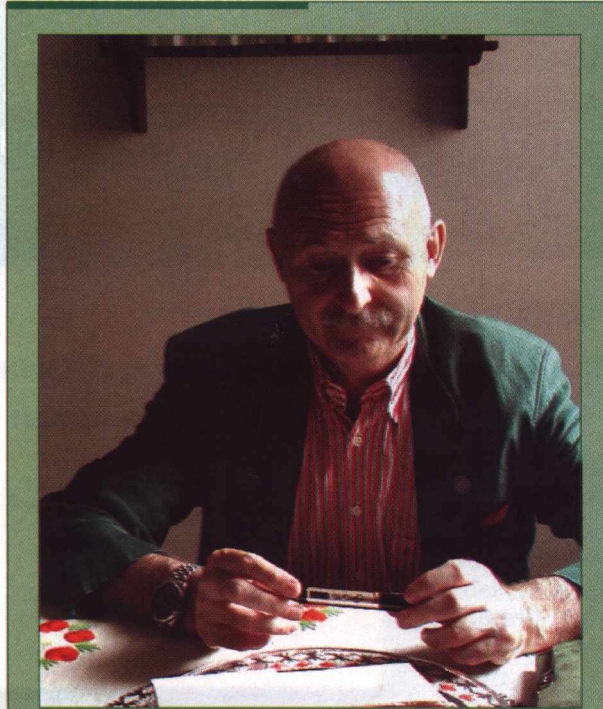
Beszélgetés dr. Kolláth György alkotmányjoggal

– Tanár úr, mi a tapasztalata: ismerik-e az emberek egyáltalán az alkotmányos jogukat?

– Értelmiségi fiataloknak feltettük a kérdést: hány paragrafusból áll az Alkotmány? Nos, megdöbbentő válaszok születtek. Sokan inkább az amerikai alkotmány ismertetésére vállalkoztak volna, mert arról többet tudnak (!) – de hogy a magyar alaptörvény milyen terjedelmű és mit tartalmaz, arra csak 10%-uk tudott felelni. Ez általánosságban is igaz, az emberek nincsenek tisztában az Alkotmányukkal. A tengerentúlon, a szállodai szobák polcán két könyv van: a Biblia és az Alkotmány. Talán nekünk is ide kellene eljutni, hiszen ez nem egy szép könyv, amiben csuda mondatok vannak, hanem alaptörvény, vagy ahogy nevezni szokták: a „jog Bibliája.” De hadd mondjak el még egy történetet! Diplomásokat vizsgáztatok az Alkotmányból. Elejéről kérdezem – nem tudja. Közepéről – nem tudja. No, nézzük a végét: benne van-e a Himnusz? És ki írta? Arany János, Petőfi Sándor – így a válasz. Hát a zeneszerzője? Talán Lehár Ferenc... – Sajnos, ilyen is előfordul.

– **Elmondható-e ma, 2002 Magyarországon, hogy az alkotmányban rögzített jogok maradéktalanul érvényesülnek?**

– Sehol a világon nincs olyan ideális helyzet, hogy egy adott ország minden egyes szabadságjogot „kipipálhatna”, mert azt megvalósította. Magyarországon, ahogyan azt a rólunk szóló országjelentések is tartalmazzák, alapvetően érvényesülnek az emberi szabadságjogok. Olyan durva esetek, amelyek ezeket a jogokat korlátoznák, nálunk nincsenek és nem is fejegetnek, ettől tehát nem kell félnünk. Ugyanakkor az is tény, hogy vannak kisebb megtorpanások. A szabadságjogok között ne csupán a politikai jogokat értsük, például a tüntetés

Dr. Kolláth György ügyvéd, alkotmányjogász, címzetes egyetemi docens. Három egyetemen tanít, szakterülete a sportjog. Számos publikáció, jogi tanulmány szerzője.

jogát, hanem a gazdasági, szociális, kulturális jogokat is. Ezek között pedig ott bujkálhat a képmutatás: járni jár, de nem jut. A humanitárius jogokat tekintve azt lehet megállapítani, hogy sokkal nagyobb az előttünk lévő út, mint amit eddig megtettünk – például a szegénység kezelése. Ezeken a területeken még nagyon kicsit léptünk csak előre. Hiszem, hogy az emberi jogok terén pontosan olyan jól működő jogállam lesz Magyarország, mint Nyugat-Európa többi állama. Persze, egy holland, egy dán, egy svéd szisztéma sokkal több pénzt tud a jogok mellé „letenni”, így ők érthető módon előttünk járnak.

– **Alkotmányos jogunk az élet, de az emberi méltóság is. Az eutanázia esetében e két jog ütközik. Hogyan látja ezt napjaink média hírei tükrében?**

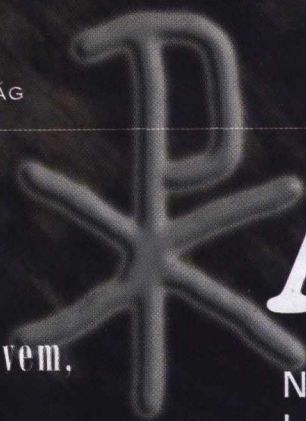
– Hihetetlen gondok, feszültségek vannak ezeknek a kérdéseknek a mé-

lyén. A brit asszony esete mindenki előtt ismert: a bíróság nem engedte, hogy férje segítséget nyújtson az öngyilkosságában. A „fekete angyal” ügye viszont egészen másról szól: vajon kérték-e a súlyos betegek a méltó halált? Ezt eddig senki nem bizonyította! Azt gondolom, ebben a kérdésben nincs „jó” vagy „rossz” válasz – sokrétű válasz van előnyökkel, hátrányokkal. Ha komolyan vesszük az európai emberi jogokat, akkor nálunk is lépni kellene. Ha valaki önként dönt, tudva, hogy gyógyíthatatlan beteg, és az összes feltétel fennáll, akkor jelenhesse ki, hogy nem kíván tovább élni. De a lényeg: egyetlen ember se döntsön a másik életéről – „te már éltél eleget”, hiszen ez súlyosan sérti az alkotmányos jogokat. Ugyanakkor senki se döntsön az adott emberről se, nélküle!

– **Beszélgünk a jogsérelmekről is. Igaz-e az, hogy az emberek leggyakrabban személyes adataik (köz)használata és az egészségügyben elszenvedett sérelmek miatt panaszkodnak?**

– Az adatvédelem ébredő alkotmányos tétel, ma talán még lappangó, de fejlődő intézmény. Az emberek kezdenek rájönni arra, hogy mennyire fontos az, amit mások tudnak róluk. Ha egyszer bekerülünk a „rendszerbe”, és utána tudunk és beleegyezésünk nélkül keringenek rólunk adatok, az nem jó. S ez az egészségügyhöz is kapcsolódik, hiszen nem tartozik másra, hogy valakit kezeltek-e ideggyógyászban, vagy például üvegszeme van. Az ember „érzékeny adataival” ki-ki maga rendelkezik. Az az állampolgár, aki semmi rosszat nem tesz, teljes biztonságban kell, hogy legyen! A magyar Alkotmány számukra is szabály, ehhez hozzájárulniuk tabu. Az alkotmányos jogoknak érvényt kell szerezni. Ez egy folytonos határidejű feladat, s néha bizony küzdeni kell érte.

K. D.

A szabadság

Kerényi Grácia:

Cellám falára írtam a nevem,
fésűvel rákapartam.
Föléje Krisztus-monogrammot tettem.
Maradandó emléket akartam.

Főkapitányság, 200-as fogda, 1944. április

Nem könnyű benső szabadságunkat m...
badság tágas levegőjében sem. A Tern...
a szabadságról tanúskodnak, amit iga...
mélyén is megőriztek.

*1955. július. Nordovicia. Javán.
8. sz. tábor. Egy német orvos
ajándéka.*

Böröcz Sándor tulajdonából

„A mi feladatunk az volt, hogy túléljük ezt a nyomorúságot. Töretlen emberséggel kellett túlélünk. [...] Ezt a négy élet-szabályt sikerült tehát elfogadnunk a sok beszélgetés kapcsán, mint legfontosabakat: a szenvedést nem szabad dramatizálni, az apró örömöket keresni, kutatni, értékelni kell, abba kell hagyni a nyekergést (kicsi vagyok, de mint kicsi, megmutatom, hogy különb vagyok a géppisztolyos erőnél!), és azért iparkodni kell hinni is az Úr Jézus Krisztusban, aki mindent, de mindent meg tud változtatni az ő Szentlelke által. [...] Az volt az érdekes, hogy amikor az Úristen odaküldte nekünk az Újszövetségi Szentírást, akkor éppen – az Úr Jézus tanításában – megtaláltuk ezeknek a szabályoknak az alapját. [...] „ – részlet Oloffson Placid bencés szerzetes visszaemlékezéséből, aki Böröcz Sándornak Vorkután fogolytársa volt, s akivel ketten az Újszövetséget a szó szoros értelmében, ívenként megosztották. In: *A Magyar Katolikus Egyház 1945-től 1965-ig*. Budapest, 2001

DAS NEUE TESTAMENT
UND DIE PSALMEN

in der
deutschen Übersetzung
D. Martin Luthers

DS

Sólymos
majd é
lev

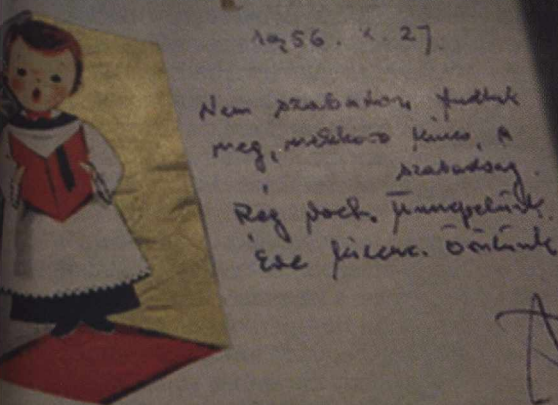
Szibériai lágerben esztergált úrvacsorai kehely

„Izmindi Bálint kelyhet esztergályozott hársfából a bútorgyárban. [...] Volt ott mindenféle vallású magyar. Voltak, akik tíz éve nem láttak, nem hallottak magyar papot, nem lehettek istentiszteleten. Voltak római katolikusok, akik életükben először láttak evangélikus úrvacsoraoosztást. Könnyes szemmel állt eléem egy magas, ismeretlen férfiú, és azt mondta: „M. S. A. vagyok, a bukaresti magyar követség volt tisztségviselője. Római katolikus. Boldog vagyok, mert tíz évet vártam erre a lehetőségre.” – Böröcz Sándor evangélikus lelkész *Kiáltás a mélyből* c. láger-visszaemlékezéséből, Budapest 1994

dság tárgyai

megteremteni – még a politikai szar
Házában található tárgyak arról
emberek az elnyomatás és rabság

szilveszter 1951 augusztusában letartóztatott,
fogytiglani börtönre ítélt bencés szerzetes
kezélapja keresztlányja születésnapján.

„A háború előtt nekünk nem volt civil ruhánk, csak reverendában jártunk, így aztán reverendában is fogtak el, a rabok közt is reverendában voltam. Ez a szovjet börtönben egy kicsit pikáns valami volt. Ennek köszönhetem, hogy kivittek folyosót és WC-t pucolni. Én nem is gondoltam semmire sem, de most hadd mondjam: egész biztosan a Szentlélek Úristen bökött oldalba, hogy, ha a szovjet katonának szabad fütyülni, én is dudorászhatok egy kicsit. [...] Az egyik folyosó végén hat cella volt. Akkor éppen harminckét halálraítélt volt a hat kamrában. Akkor megint oldalba bök a Szentlélek, s én szépen elkezdtem énekelni, hogy pap vagyok, katolikus pap vagyok, aki a szentgyónását el akarja végezni, az bánja meg bűneit, megadom innen a föloldozást. Kitaláltam, hogy a föloldozás, ami akkor még latinul volt, melyik magyar nótára illik rá. Volt egy ilyen, hogy „Nincs cserepes tanyám”, erre gyönyörűen ráillett. Énekeltem, énekeltem egyiket a másik után.

Be kell vallanom, fogalmam sem volt arról, hogy ennek mi értelme van. [...] Egyszer aztán „szállítmányra vittek” bennünket. Ahogy én ott mosakszom, jön egy gyöngyösi fiatalember, mondja: – Te énekeltél ott a folyosón? Te azt el sem tudod képzelni, hogy annak milyen hatása volt akkor a halálkamrában! – Akkor ott volt ő is, halálraítélt volt, később kegyelemből tíz évre változtatták át, így tudtam vele találkozni. – A halálítéletet mindenki másként fogja fel. Össze voltunk csukva, borzasztó légkör volt. De amikor meghallottuk a te énekedet, elkezdtünk suttozni, hogy csodálatos ez az Isten. Nem tudom elmondani neked, hogy mit jelentett ez számunkra.” – Oloffson Placid 1946-ban Vorkutára hurcolt bencés szerzetes visszaemlékezéséből, in: A Magyar Katolikus Egyház 1945-től 1965-ig. Budapest, 2001

A szabadság szeretete, *UAGY* szabadság a szeretetre?

OROSZ GÁBOR VIKTOR

Az Evangélikus Hittudományi Egyetem
doktorandusza

A szabadság kétértelműsége

„A szabadságát az ember rendszerint akkor becsüli, amikor már nem szabad, vagy ha szabadságát végtelen áldozatokkal útva ki” – írja Széchenyi István naplójában. A legnagyobb magyartól vett idézetünk rámutat az ember szabadságának törékenységre és véndőségére, arra, hogy tiszteletet érdemel és áldozatot követel. A szabadsághoz való jog a politikum nyelvén az ember elidegeníthetetlen joga. Következésképp a vélemény-, a vallás- és a lelkiismereti szabadság társadalmunkban igen magas helyiértéket foglal el, amely az egyén számára azt jelenti, hogy saját élete felett másoktól függetlenül rendelkezhet és személyiségét akadálytalanul

bontakoztathatja ki. Mégis a szabadság fogalma napjaink értékszemléletének sokféleségében különféle értelmezéseket kap. Talán a leghétköznapiabb ezen definíciók közül az individuum szabadságának következő magyarázata: *szabad az, aki úgy él, ahogyan akar.*

Sigmund Freudot sokszor hasonlítják Kopernikuszhoz és Darwinhoz, s mint ez utóbbi kettő, azzal vádolják, hogy aláássa az emberi nem nagyságát és méltóságát. Míg Kopernikusz a Földet egy csillag körül keringő sok bolygó egyikévé tette és Darwin a főemlősök leszármazottjává fokozta le az embert, addig Freud azt állította, hogy az embert saját kontrollján túli erők határozzák meg. Ezzel az embert szabad akaratától és pszichológiai szabadságától fosztotta meg: „*az Én nem lehet úr saját házában.*” Ezzel szemben a protestantizmus filozófusának nevezett Immanuel Kantnál azt olvashatjuk, hogy az ember belső szabadságához két dolog szükséges: egyrészt, hogy egy adott esetben önmagának mesterévé váljon, másrészt: úr legyen önmaga felett. Vagyis fékezze indulatait és uralkodjon szenvedélyei felett. Freud és Kant állításai együttesen az emberi szabadság kétértelműségére mutatnak rá: *bár tenném a jót, de mégsem vagyok rá képes.*

A Biblia felfogása szerint az ember véges szabadságát elveszítette és saját erejéből azt nem képes visszanyerni, hanem Isten szabadítására szorul. Galata 5,1-ben azt olvassuk, hogy „*Krisztus szabadságra szabadított meg minket, álljatok meg tehát szilárdan, és ne engedjétek magatokat újra a szolgaság igájába fogni.*” A szabadság visszanyeréséről és ezáltal a moralításra való képességről szól a páli megigazulástan. Ennek lényege nem abban van, hogy egy személy korábbi életét vallásosan magyarázza, hanem abban, hogy a közvetlenül megszólított személy a megigazulás eseményében újjá lesz: „*Ezért ha valaki Krisztusban van, új teremtetés az: a régi elmúlt, és íme: új jött létre*” (2Kor 5,17). Szabaddá vált első sorban a bűntől és a haláltól, de az önigazolás kényszerhelyzetétől is: attól, hogy azt tegyen, amit akar. Szabadságának jövőjét nem csupán a tervezhető futurum – mely éppen megtervezhetősége által válik kiszá-

míthatatlanná – hanem Krisztus adventusa határozza meg.

A szabadság isteni tulajdonság

Luther Márton zsoldármagyarázataiban (1519–1521), az első zsoldár 2. versének magyarázata során, különösen is nagy hangsúlyt fektet arra, hogy a szabadság elsősorban nem emberi, hanem isteni tulajdonság. Az ember csak annyiban részesedik belőle, amennyiben az evangélium ígében és a szentségeken keresztül Isten szabadságában részesedhet. Ennek a megragadott emberi szabadságnak pedig a belső tartalma az Isten és az embertársak iránti szeretet. Ha az ember hit által az isteni szabadságban részesedik, akkor ez a szeretet egész életévé válik és egyúttal szabadságának az alapjává is. Azonban ez a szabadság végső soron *conformitas Christo*. Az isteni természetben történő részesedés, tehát részesedés Isten szeretetéből és szabadságából, de részesedés emberi természetéből is: a keresztből, szenvedéséből és végül halálából, amelyeket a keresztyén ember immár szabadon, csupán szeretetből vesz magára, hogy ezáltal szolgálhasson.

A keresztyén ember szabadsága a szeretetre Isten előtt és az embertársakkal történő szemtől szemben viszonyban valósul meg. Lutherhez kapcsolódva Gerhard Ebeling az emberi élet struktúráját „*coram relációként*” jellemzi. A latin *coram* szó a „*con*” és az „*os*” összetételével a közelség viszonyára utal, tehát a kommunikáció helyzetére, amely az arcon, egy ember személyén keresztül határozható meg. Ezt a szemtől szemben viszonyt az ember felelőssége tünteti ki. A Krisztusban kapott szabadság, mely által a megigazított ember képes lemondani önmagáról a másik érdekében, a keresztyén ember felelősségének természetes tere. Csak az élhet ezzel a felelősséggel, aki tudatában van annak, hogy erre hivatott. Aki nem pusztán a szabadságot szereti, hanem felismerte: Krisztusban szabaddá vált arra, hogy a másikat szerethesse.

Szabadegyház szabad egyház

SZENTPÉTER PÉTER

Az Evangélikus Hittudományi Egyetem docense

Történelmi és szabadegyházak

A fenti két szó egybe, vagy különírva egészen mást jelöl. Szabadegyházaknak azokat a keresztyén közösségeket nevezzük, amelyek általában az őskeresztyén gyülekezeti élet felújításáért való fáradozásból jöttek létre. Az elnevezés a történelmi, az államhoz, nemzethez valamiképpen kapcsolódó egyházaktól való megkülönböztetést szolgálta és ma már egyre kevésbé szolgálja. Hiszen a reformáció egyházai is a Szentíráshoz akartak visszatérni, de később belőlük is jó néhány helyen államegyház lett. Ugyanakkor a szabadegyházak esetében is egyik-másiknál elmosódik a határ a történelmi egyházakhoz képest, elsősorban a baptista és a metodista egyháznál. Az előbbi gyakorlatilag egyidős a reformációval, az utóbbi a XVIII. században alakult. Általánosságban elmondható, hogy a szabadegyházak istentiszteleti formái kevésbé kötöttek, kevésbé hagyományosak, különösen is a karizmatikus-pünkösdi közösségeké. Rögtön meg kell jegyeznünk azonban, hogy ilyen közösségek a történelmi egyházakon belül is szép számmal találhatók. És hogy még nehezebb legyen a megkülönböztetés: Az USA-ban kezdettől fogva minden egyház az államtól függetlenül alakult meg és tevékenykedik, ezért ott minden egyház szabadegyháznak tekinthető.

Magyarországon amikor a négy történelmi egyházról beszélnek, ezen a római katolikus, a református, az evangélikus

egyházat és az izraelita felekezetet értik. De természetesen a történelmi egyházakhoz tartoznak az ortodoxok és magyar nyelvterületen az unitáriusok is a történelmi hagyomány alapján, tanításuk teológiai értékelésétől függetlenül.

Szekták

Minden egyházzal, de a fogalmi tisztázás érdekében a szabadegyházakkal kapcsolatban különösen is beszélünk kell a szekták irányában való elhatárolásról. A szekták saját felfogásuk szerint az Újszövetségénél állítólag jobb és tökéletesebb információval rendelkeznek, misszionálják az egyházak híveit, elutasítják az egyház addigi történetét, hiszen az általuk felfedezett „tökéletes” információ még nem volt hozzáférhető. Esetleg annyit azért megjegyeznek, hogy „egyeseknél mindig is megvolt a tökéletes

akarják tanúsítani. A Hit Gyülekezete is elfogadja a keresztyénség alapvető tanításait, és hadd reméljük, hogy az ő esetükben is egyre kevésbé az lesz a fontos, ami elválaszt. Azt azonban a Szentírás és hitvallásaink alapján mindig világosan meg kell mondanunk, hogy mi választ el.

Küldetésére szabad

Ezzel már azt is megmondtuk, hogy az egyház és az egyes tagok – még a legnagyobb üldözés idején is – hogyan maradhatnak szabadok. Az egyház és egyes tagjai annyira szabadok, amennyire szorosan Krisztushoz vannak kötve: „Krisztus szabadságra szabadított meg minket, álljatok meg tehát szilárdan, és ne engedjétek magatokat újra a szolgaság igájába fogni” (Gal 5,1). Pál eredetileg a mózesi törvény, a törvényeskedés rabságáról beszél. A folytatásból azonban világos, hogy a rabságot „a test cselekedetei” teszik nyilvánvalóvá: házasságtörés, paráznaság, tisztátalanság, bujálkodás, bálványimádás, varázslás, ellenségeskedés, viszálykodás, féltékenység, harag, önzés, széthúzás, pártoskodás, irigység, gyilkosság, részegeskedés, tobzódás és ezekhez hasonló.

Vajon mikor kevésbé szabad az egyház, azaz, mikor van például kevesebb viszálykodás, féltékenység, harag, önzés, széthúzás, pártoskodás, irigység a tagok között: külső üldöztetés vagy a legteljesebb politikai szabadság idején?!

Hálát kell adnunk az egyház Urának, hogy a Terror Házában bemutatott durva üldözés ma már történelem. De éppen elég hely van a világon, ahol a hasonló vagy még kegyetlenebb üldözés mindennapos gyakorlat – „...ha szenved az egyik tag, vele együtt szenved valamennyi...” Az első közel háromszáz évben, Nagy Konstantin császár milánói rendeletéig (313) a keresztyénség nem kapott hivatalos állami elismerést. A vallásszabadság állami elismerése nem volt fennmaradásának, növekedésének feltétele az első századokban. Az egyház alkotmányban, törvényben biztosított szabadsága tehát nem feltétele küldetése betöltésének, hanem Isten külön kegyelme.

megismerés igazi világossága”. A háború előtt a hetednapos adventistákat („szombatistákat”) evangélikus részről is egyértelműen a szektákhoz sorolták. Ma azért tekintjük őket is szabadegyházaknak, mert vallják a keresztyénség alapvető tanításait, és életükkel minél nyilvánvalóbban

„...akinek szolgálata

PÁSZTOR JÁNOS

református missziológus

A hívő élet belső dinamikája

A keresztény élet azzal kezdődik, hogy Krisztus kiszabadít bennünket a bűn, a halál és a félelem rabságából. A hívő élet lényegéhez tartozik a szabadság, ha ez elvész, akkor a lényeg veszett el. Ennek mind a hétköznapi egyéni és közösségi életre – így a misszióra nézve is – fontos következményei vannak. A misszióról elmondhatjuk az ősi eucharisztikus imák csodaszép kifejezését használva, hogy az szent kötelességünk és boldog kiváltságunk. Azonban ez nem kívülről ránk kényszerített kötelesség, hanem a hívő ember élete belső dinamikájának szerves része. A Szentlélek által a Megfeszített és Feltámadott Krisztus jön a gyülekezetbe.

Az 1 Kor 14,24–25 szemléletesen írja le ezt a folyamatot: Odamegy a hitelen, aki még nem tudta belépése előtt mi is történik ott a gyülekezetben. Hallja és látja a közösség bizonyágtételét, Istent magasztaló éneküket, tapasztalja a szeretetet és szabadságukat. Eközben felismeri, hogy a gyülekezetben jelen van a szabadító Isten, aki szabadtatást neki is kínálja. Ő igent mond, és imádja őt, mint Tamás imádta Krisztust a feltámadás utáni találkozás alkalmával teljes belső szabadságban.

Az Írás egyetemes tanúsága szerint Krisztus a szabadító, és az általa felszabadítottak élete ebben a szabadságban való élet, melyhez hozzátartozik a szabadság mások számára való felkínálása. A misszió tehát elsősorban nem az, hogy elmegyek valahová egy

messzi országba, Afrikába vagy bárhová, hogy ott embereket Krisztushoz vezessünk. Mindenekelőtt a közvetlen környezetünkhez küldettünk.

Arra is szükség volt és van, hogy – a történelemben mutatkozó lehetőségek szerint – más országokba is vigyük az evangéliumot. Mindenekelőtt azonban abban a közösségben, amiben élünk kell tanúskodnunk Krisztusról. Isten népe között mindig érvényesnek kellene lenni Aranyaszájú Szent János ősi imájának: „Ó Isten, akinek ismeretében van a mi örök életünk, és akinek szolgálata tökéletes szabadság.”

Ezt éltük át ebben a hazában az ébredési években, amikor a győztes hatalmak döntése következtében hazánk politikai értelemben rabságba került. Ebben az évben adtam hálát Istennek, hogy 50 évvel ezelőtt iktattak be a szentendrei gyülekezetbe lelkészi szolgálatba a Rákosi-korszaknak talán a legnehezebb évében. Ott átéltem ezt a szabadságot, amivel Krisztus az egyházunkban akkor megmutatkozó hatalmas ébredés során sokakat megajándékozott. Ennek része volt az is, hogy ebben a szolgálatban Isten barátokkal is megajándékozott. 1952-ben ismertem meg Hafenschner Károlyt is, aki akkor Szentendrén végzett evangélizációs szolgálatot, és hirdette Krisztus szabadítását. Az ébredés csodája az evangélium csodája volt: szabadságban éltünk, az akkor súlyosan nehéz körülményeink között.

Annak érdekében, hogy ezt a mély összetartozást jobban megérthessük Krisztusra kell tekintenünk. Ki ez a Krisztus? Ki ő, aki a tengert lecsendesítette, aki a keresztfán másokért imádkozott? Ő a teremő Isten, a Szentháromság második személye, aki a képére és hasonlóságára, teljes szabadságban teremtet ember lázadása-bukása után eljött az általa teremtet világba a rabságba jutott ember felszabadításáért.

Egy beszédes ikon

Erről az Istenről nem csupán annyit mond János első levele, hogy Isten szeret, hanem azt is, hogy Ő a szeretet. Eszerint Isten személyének a titka,

a szeretet titka. Az Írás azt is világosan tanítja, hogy Isten egy. Ez az egység a három isteni személy belső összetartozásában, dinamikájában él. Az Atya szereti a Fiút, örökkévaló szeretettel a Szentlélek kötelékében, és szeretetük a másik isteni személy felé fordul.

A bibliai képzőművészet nagy alakja, a 15. századi orosz szerzetes Andrej Rubljov képeivel prédikált. A Szentháromság az Ótestamentumban című ikonja az Ábrahámot meglátogató három angyal alakjaiban utal a Szentháromság titkára: A három Személy szinte „benne van” egymásban. Egymás felé és a középen lévő tál felé nyúlnak, melyben a megölt Bárány található. A Szentháromság Isten összetartozásának szívében van az áldozat, az egymásért való odaszánás készsége. Mindegyik adója és mindegyik befogadója a szeretetnek. Ez Isten tökéletesége és szabadsága. Ebben a csodálatos belső viszonyulásban ugyanis szabadság uralkodik. Nem azért fordulnak egymás felé, mert a sors kényszeríti őket. Ebben az egymás felé forduló és egymást gazdagító szeretetben a spontaneitás, a szabadságban önmagja teljességében való szeretet mutatkozik meg. Ez a teljes (önmagában elégséges, szeretetben és szabadságban teljes) isteni élet mégis „kicsordul”, kifelé fordul, világot teremt, majd a rabságba került embert megváltja. Mindez nem a sors, a fátum kényszere, hanem a teljes szeretet csodája, a szabadságban megélt szeretet szolgálata.

A három isteni személy közül a Fiú az, aki eljött a szabadítás-megváltás végrehajtására. Mivel azonban Ő egy az Atyával és a Szentlélekkel, a szabadítás által nemcsak a Fiúval, hanem a teljes Szentháromsággal jutunk közösségbe, az Atyával és a Szentlélekkel is. Ez a mi szabadságunk titka: az isteni élet dinamikájában való részvétel, a teljes és tökéletes szabadság, amiről Chrysostomos is vallást tesz. A Heidelbergi Káté 32. felelete is erről beszél: „Miért hívunk téged keresztyénnek? Azért, mert hit által Krisztusnak tagja, és így felkenetésének részese vagyok...”

A felkenetésről a jánosi levél nyújt útmutatást. A kenet a Szentlélek

tökéletes szabadság”

munkájára utal. A Lélek az, aki kö-zénk hozza Krisztust, beolt bennünket Krisztusba, és ezzel lehetővé teszi, hogy benne maradjunk Krisztus testében, az Ő élete dinamikájában való részesedés így valósul meg. A keresztény egzisztencia lényegéhez tartozik az Ő szeretetében és szabadságában való részesedés Ez magával hozza az eljövendő világ erőinek megízlelését. Aki tehát Krisztusban van, az Vele együtt megéli a szeretetet és a szabadságot. A gyülekezet missziója lényegében Krisztus világban való jelenlétének folytatása: élni másokért,

és a Szentlélek erejével láthatóvá tenni Krisztust. Jelen van itt a Krisztus teste, mert egyes hívők e test tagjai-ként Krisztusban és általa egymással is szoros közösségben vannak.

A szabadság rendje

Két dologra még fel kell hívni a figyelmet a misszió és szabadság ezen értelmezésével kapcsolatban:

1. A gyülekezet élete – Barth szavaival – Krisztus földi történelmi létformája – szükségszerűen rendezett

közösség. A szabadsághoz hozzátartozik a rend. Ennek része az is, hogy a közösség életén belül van munkamegosztás: prédikátorok, diakónusok szolgálnak, és amikor arra szükség van, kiküldetést kapnak. Ma már olyan világhelyzet van, melyben szinte mindenütt vannak Krisztusnak tanúi, és mindenütt van szükség arra is, hogy máshonnan jött tanúk által egymást erősítsük. Indiai lelkész evangelizált lelkészeket Szárszón éveken át. Olyan értelemben nincs külmiszió, hogy a mindentudó fehér ember viszi az evangéliumot a primitív „bennszülötteknek”.

2. Nem vagyunk tökéletesek – de megigazultak vagyunk és ugyanakkor bűnösök, ahogy Luther tanította. Krisztusban elrejtett életünknek vannak néha súlyos fogyatékoságai. Egyháztagok és közösségek gyakran kerültek, és kerülnek olyan helyzetbe, amikor az ÚR figyelmeztetése hangzik „Igyekeztek tehát, és térj meg.” Látván az egyház életének sok nyomorúságát nem szabad elkeseredni, hanem meg kell térni: bűnt vallani, Szentlélekért könyörögni és általa megerősödni a Krisztusban való életben. Ez az úrvacsorai közösség lényege, melyben megerősödik a Krisztus testben való életünk.

Napjaink missziói feladataival foglalkozva a 20. század egyik legnagyobb misszionáriusa és teológusa Lesslie Newbigin. Végigpredikálta India poros falvait, és csodálatos könyveket írt a misszióról. Egyikben írja: „Jézus nem könyvet írt, hanem közösséget hozott létre, mely emlékezik szavaira és tetteire és megismétli azokat a szentségekben. Ezeket azért szerezte, hogy új tagok oltassanak be életébe, és hogy élete megújuljon azzal, hogy részesedik az Ő feltámadott életében azzal, hogy táplálta megmért testével és kiontott vérével... A gyülekezet benne él és érte él.”

Ezt a Krisztusban való életet kell továbbélni ma, a reménytelenség, az erkölcstelenség és az embertelenség világában. Így felszabadult örömmel tanúskodhatunk a csodálatos szabadításáról. Ez a mi küldetésünk, missziónk.

ANDREJ RUBLJOV: SZENTHÁROMSÁG

Repülésre alkalmas idő. A színes papírsárkány kecsesen emelkedik a magasba. Láthatóan, erőlködés nélkül, minden nehézségtől mentesen futja be útját az égen. Szabadon száll, mégsem kötetlenül. A kötél – bár alig látható – ott feszül ég és föld között. A kötél, amely nélkül a sárkánynak lehetősége sem lenne a felemelkedésre. Zsinór nélkül nem lenne egyéb, mint a féktelen szél játékszere, mely rövidesen agyon-tépázva, szánalmasan hull alá.

A kötél enged, vagy visszahúz. Tartja és a megfelelő légáramlatok felé vezeti a sárkányt. Ezért repülhet szabadon.

A papírsárkány – biztosan rögzítve a tartózsínörhöz, ugyanakkor szédítő magasságokba emelkedve – megfelelő párhuzama az igazi szabadságnak.

A valóban szabad emberek mindig

kötöttek, lekötözöttek. Nem akarnak tartózsínör nélkül vergődni. Tudják ugyanis, ki áll a zsinór másik végén, kié az az erős kéz, amelyre rábízhatják útjukat és irányukat. A szabad emberek stabil értékrendhez kötődnek. A kipróbált és hitelesnek minősített Isteni Szó határozza meg repülésüket.

Aki szabadságról álmodik, és azt hiszi, hogy a szabadság kötelek nélküli, teljes oldottság, annak kellemetlen élményben lesz része. Azt fogja átélni,

hogy játékszerré válik. Játékszere lesz önmagának és mások elvárásainak. Viharok csapkodják, széljárások forgatják, koráramlatok szédítik.

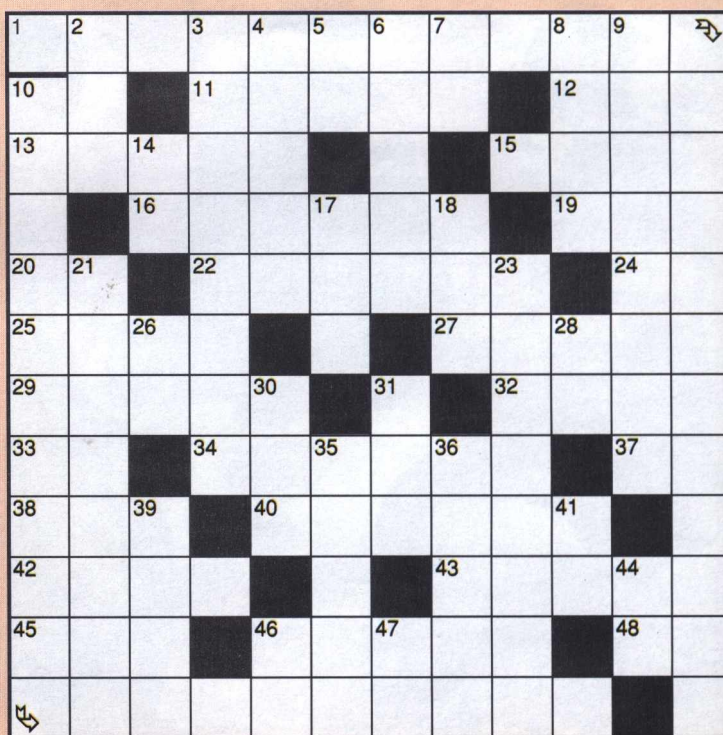
A szabadság nem ilyen. A szabadság nem kötetlenség. A kötetlenség ugyanis félelemmel, szorongással jár. A szabadság elrejtettséget, biztonságot kínál.

Isten minden embernek felkínálja, hogy szabad legyen, úgy, hogy ígééhez való kötődésre hív. Ez a kötődés nem ellenszél, hanem felemelő légáramlat, segítő, felhajtó erő – tapasztalhatják mindazok, akik életük tartózsínörjét Isten kezébe tették.

(ZEIT ZUM LEBEN, 2002 – FORDÍTOTTA: BÁLINT GYÖNGYI)

VÍZSZINTES: 1. Pál apostol így ír a szabadságról. (Az idézet eleje. Zárt betűk: A, Ú, G, É, O, Z.) 10. Általában rögzös! 11. Doktor. 12. Eszközhatórozó ragja. 13. Főzőlap. 15. Háborúmentes állapot. 16. Matematikai művelet. 19. Vég nélküli róka! 20. Zekében van! 22. Jeges folyó teszi. 24. Hét eleje! 25. Megbízhatatlan. 27. Kifigyel. 29. Macska fegyvere. 32. Istennek tartozunk vele. 33. Kutya. 34. Olasz város. 37. YH. 38. OÁG. 40. Katonai idézés. 42. Fosztóképző. 43. Bűnhődik. 45. Esetleg. 46. Átér. 48. A lantán vegyjele.

FÜGGŐLEGES: 2. Az idej magyar labdarúgó-bajnokság győztese. 3. Alkalmatlan időben. 4. Nem vers! 5. Elektronvont rövidítése. 6. Hajigál. 7. Szintén. 8. Testnedv, névelővel. 9. Otthon. 10. Az idézet befejező része. (Zárt betűk: L, A, A, G.) 14. Így kezdődik a zongoraóra! 17. Összekevert tej! 18. Lapos. 21. Hangoskodás. 23. Kiszólitá. 26. Numero rövidítve. 28. Énekhang. 30. MIB. 31. Pihenés kezdete! 35. Frissítő, jellegzetes aromájú növény. 36. Hosszú észak-afrikai folyó. 39. Legendás gépgyár. 41. Indíték. 44. Állat-lak. 46. Általános Biztosító. 47. Júda másállangzó!

BEKÜLDENDŐK A VÍZSZINTES 1. ÉS A FÜGGŐLEGES 10. SOROK.

Cím: Misszió 1656 Budapest, Pf. 22.

A helyes megfejtőknek Gémes István legújabb Szivárvány füzetéből küldünk.

Foci-misszió

Erre még nem volt példa a német nyelvű sajtó történetében: kétoldalas tudósításban hívő footballisták meséltek életükről Németország legnagyobb példányszámú hetilapjában, a „Bild am Sonntag”-ban.

SZABADULÁS A GETTÓBÓL – ISTEN SEGÍTSÉGÉVEL

A cikkben Ze Roberto (Bayer Leverkusen) arról nyilatkozik, hogy miként lett keresztény. A játékos a „Jézus szeret téged!” – felíratú trikójában látható a képen. Ze Roberto Sao Paulo szegénynegyedében apa nélkül nőtt fel, és mint sorstársai közül annyian, ő is lopással szerezte meg a mindennapi betevőre való, mivel édesanyja alig tudta ellátni öt gyermekét. Miután keresztény lett, hitéről fiának is bizonyosságot tett, és ő ennek hatására kezdte el olvasni a Bibliát. „Ekkor fedeztem fel, hogy Isten nemcsak Atyánk akar lenni, – apa, aki számomra nem adatott meg – hanem valami különleges szándéka is van az életemmel.” Egy válogatáson, amelyen ezer fiatal vett részt, bekerült a szerencsés kiválasztottak közé, és lehetőséget kapott, hogy egy ifjúsági válogatottban játsszon. Ez volt az „Isten segítségével megtett első lépés a profi futball karrier felé” – vallja a sztár. Csaknem minden brazil nemzetiségű profi focista a nagyvárosok szegénynegyedéből származik. Közülük többen, ahol és amikor csak lehet, vallást tesznek keresztény hitükről. Amikor gólt rúgnak, egy mozdulattal felrántják a polójukat, hogy a nézők is olvashassák a trikójukon álló hitvallást: „Isten hűséges” tudatja Adhemar (VfB Stuttgart), „100% Jézus” – hirdeti Lucio (Bayer Leverkusen).

„FUTBALL-ISTEN”

A „Bild am Sonntag” írásának célja a futball-világbajnoksághoz kapcsolódóan, misszionáló szándékkal megjelentetett könyv reklámozása. A „Fußball-Gott” (Futball-Isten) című kiadványban 11 Bundesliga-profi számol be vallási tapasztalatairól és keresztény hitéről. Ze Roberto mellett többek között az alábbi játékosokkal olvasható beszélgetés: Gerald Asamoah (Schalke 04), Marco Bode (Werder Bremen), Christian Brand (Hansa Rostock), Heiko Herrlich (Borussia Dortmund), Paulo Sergio (Bayern München), Taribo West (1. FC Kaiserslautern). A szerző David Kadel újságíró és humorista. Az előszót a német nemzeti válogatott csapatkapitánya, Rudi Völler írta arról, hogy miként álljunk helyt nehéz körülmények között. A sérülések, az állandó lelki nyomás és kudarcok hatására a játékosok könnyen elkeseredhetnek. Ezért van szükségük „jó idegrendszerre, erős akaratra és néha a szilárd hitre is”.

„KRISZTUSSAL – A GONDTALAN ÉS AZ ÍNSÉGES IDŐKBEN IS”

A marburgi iratmisszió a világbajnokság alkalmából evangélikázó jellegű szórólapot adott ki „Futball – több mint pusztán játék” címmel. Asamoah, Dirk Heinen (Eintracht Frankfurt) és a brazil Adhemar szólnak arról, hogy milyen élményeket éltek át Isten közelében. Asamoah – a német nemzeti válogatott tagja így ír: „Jézusban olyan barátra leltem, aki mellettem van gondtalan és ínséges időkben is.”

A füzet tartalmazza a világbajnokság keretében sorra kerülő összes mérkőzés listáját is. A misszionárius ezzel a kiadvánnyal az a szándéka, hogy a hívő keresztényeket arra bátorítsa, hogy elegyedjenek szóba szomszédaikkal, kollégáikkal és barátaikkal – érintve a hittel kapcsolatos kérdéseket is – és hívják meg őket a gyülekezeteikbe.

IDEA-SPEKTRUM 2002/19
FORDÍTOTTA GAZDAG ZSUZSANNA

Magyar „őrségváltás” Dél-Indiában

Misszionáriusok nyomában

Kodaikanal egyike a dél-indiai Palani hegységben található üdülővároskáknak. A 2000 méter magas hegyek között kellemes, gyakran kifejezetten hűvös klíma várja a síkság hőségtől megfáradt lakóit. Ezt a kellemes klímát és a gyönyörű természeti környezetet a térségben dolgozó misszionáriusok is felfedezték már a múlt században, sőt azt mondhatjuk, hogy a város nekik köszönheti virágzását.

Több iskola is működik itt, ezek legnagyobbika a „KIS” – *Kodaikanal International School* –, melyben mi is tanítottunk. Ez az intézmény tavaly ünnepelte fennállásának századik évfordulóját. Körülbelül ötszáz gyerek tanul benne, óvodástól érettségiző korig. Bár nemzetközi iskoláról van szó, mind a tanárok, mind a diákok fele indiai, a többiek nagy része ázsiai vagy közel-keleti. Az iskolát amerikai misszionáriusok alapították és ma is keresztyén szellemben működik, bár a keresztyén vallás nem követelmény a felvételinél. Több tanár egyházi háttérrel, misszionáriusként dolgozik. De a keresztyén szellem egyéb formában is megjelenik. A vasárnapi istentisztelet és hétközben az ifjúsági óra nem, a hittanóra viszont mindenki számára kötelező, óvodástól 18 évesig.

Amikor itthonról elindultunk, még nem sejtettük, milyen fontos szolgálatot bízunk ránk. Hittantanárként kezdtünk óvodástól nyolcadikos korig min-

den osztályban, 2001 szeptemberétől pedig kineveztek a felső tagozat igazgatójának. Ez nagy felelősség és komoly kihívás volt. Kapcsolattartás a szülőkkel, kollégiumi nevelőkkel, kollégákkal, iskolavezetéssel, fegyelmi problémák, a diákok apróbb-nagyobb gondjai és örömei véget nem érő munkát jelentettek számomra.

A férjem, *András* három éven keresztül tanított klarinétot és más fúvós hangszereket. Emellett a gimnáziumban vezetett különféle hittan kurzusokat. A legnagyobb kihívást ebben a félévben a hinduizmus tanítása jelentette számára. Hiszen, bár bizonyos ismereteket elsajátítottunk az évek során, mégis nagy felelősség más vallásokról tanítani. *András* állandó tantárgya a vallásfilozófia volt, melyből a harmadik év végére egy jól használható, letisztult tananyag marad hátra.

Életünk fontos eseménye, hogy egy tamil kisgyermek keresztszülei lehettünk húsvét után. Minket kértek fel a név kiválasztására. A nagymamám után végül is a *Cathrine* nevet javasoltuk. Választásunkat szerencsére örömmel fogadta a család, a lelkész pedig kiemelte, hogy Luther feleségének neve illő egy evangélikus kislánynak. A keresztelőn tamil nyelven énekeltük az „Áldjad én lelkem a dicsőség örök királyát” és a 139. zsoltárt olvastuk, mely mindkettőnknek kedves igéje. Komoly biztatást jelentett a hosszú út előtt, s most különösen, a jövővel kapcsolatos bizonytalanság közepette. Túlzás nélkül állíthatjuk, hogy otthon éreztük magunkat a tamil evangélikus templomban. Az istentisztelet után sokat beszélgettünk a lelkésszel a kis gyülekezet gondjairól és örömeiről.

Mérlegkészítés

Ahogy a hazaköltözéshez készülődünk, sokat gondolkoztunk, hogy mit is értünk el három év alatt? Megérte-e itt töltenünk ezt az időt? Hittantanárként mindkettőnk számára fontossá vált saját vallásunkon túl más vallások megismerése és megfelelő fényben történő bemutatása. Számunkra nem kérdés,

Jó András és Angelika a napokban tértek vissza hároméves indiai küldetésükből, ahol a tamilok földjén fekvő Kodaikanal nemzetközi iskolában tanítottak. Mesterházy Balázs és Andrea váltja őket, akik a tervek szerint ugyancsak hároméves szolgálatra utaznak Indiába. Először a hazatérő házaspár evangélikus hölgytagjától kértünk egyfajta mérlegkészítést, a hamarosan útra kelő váltással pedig munkatársunk készített interjút.

hogy a világban annyi helyen tapasztalható vallási gyűlölet egyik oka egymás hitének hiányos ismerete... Ez igaz az Indiában egyre jobban elharapódzó keresztényellenességre is. Ennek egyik magyarázata a gyarmati örökség korából származik: a kereszténységet gyakran összemossák a brit uralommal.

A másik ok, hogy a mai misszionáriusok egy része teljesen érzéketlenül, a kereszténységet a nyugati kultúrával együtt próbálja továbbadni a bennszülötteknek. Ez gyakran visszatetszést kelt sok műveltebb indiaiban. Hittanárként diákjainktól gyakran hallunk a keresztényekről furcsa dolgokat, melyeket otthon, vagy éppen más tanároktól hallottak. Nagyon fontos, hogy Krisztus evangéliumát tisztán és a lehető leghívebben adjuk vissza a hittanórán. Minden kimondott szó fontos és egy életre meghatározó lehet egy-egy diák esetében.

Szívünk mélyén reméljük, hogy az általunk és kollégáink által elvetett mag jó földbe esik és diákjaink közül lesznek, akik Krisztushoz térnek. Volt ilyen élményünk nem is egyszer, de ha ez nem is történt meg minden esetben, akkor is jó érzéssel tértünk haza, hiszen Isten segítségével, tőlünk telhetően hirdettük az Evangéliumot. A tanteremben, vagy az igazgatói irodában a gyermekek rajtunk keresztül mindig szeretetet kaptak, és barátként jöhettek hozzánk problémáikkal. Ahogy hazafelé készülődtünk, sok jelét láttuk diákjaink szeretetének. Nehéz volt búcsút vennünk egymástól, hiszen nem valószínű, hogy ebben az életben viszont láthatjuk egymást.

Öröm számunkra, hogy a jövő tanévtől egy újabb magyar evangélikus házaspár veszi át tőlünk a stafétabotot. *Mesterházy Balázs és Andrea* folytatja majd a munkát, reménység szerint, újabb három évig.

JÓ ANGELIKA

INTERJÚ A „VÁLTÁSSAL”

– *Balázs, mi készítt arra, hogy újra nekivágjál a nagyvilágnak? Lelkészként nagyon sok feladat, munka várna rád itthon is...*

– Egyéves amerikai ösztöndíjam alatt tapasztaltam meg, hogy milyen sokat profitálhat az ember abból, ha egy másik kultúrában él,

vagy egy másik kultúrával érintkezik, és így a saját kultúráját is megtanulja egy kicsit külső megfigyelőként értékelni. Szeretném, ha indiai tartózkodásunk alatt kölcsönösen gazdagítanánk egymást az ott élő emberekkel. Tanítani szeretnénk és tanulni: egymás hitéből, szokásaiból, életéből. Természetesen a jövőmet hosszú távon lelkészként képelem el, ezért is tartom fontosnak, hogy kiutazásunk előtt Ittész János püspök lelkésszé avat.

– *Teljesen ismeretlen előttetek az a hely, ahol három évig élni fogtok?*

– Sokat jelent számunkra, hogy nem úttörőként megyünk ki Indiába. Egy jól kitaposott út van előttünk. Folytatni szeretnénk azt a munkát, amit előttünk végzett a Jó házaspár, bár részben más a szakterületünk. Nagyon hálásak vagyunk a tőlük kapott segítségért, sok mindenben segítettek nekünk a készülés során.

– *Balázs, neked lelkési és tanári diploma lesz a kezeden. Elsősorban lelkész, vagy inkább tanár leszel Indiában?*

– Abban az iskolában, ahova megyünk, tanári munkakörben fogunk dolgozni. Ez egy bentlakásos iskola, ezért sokkal nagyobb hangsúlyt kaphat a tanár pedagógusi, kísérő és nevelő szerepe.

– *Andrea, mi lesz a te feladatod?*

– A szerződés szerint mint hitoktató fogok dolgozni. Az intézményben van pszichológia-oktatás, ezért szeretném, ha később mint pszichológia tanár is kapnék feladatokat. Tudjuk, hogy az iskolán belül létezik egy úgynevezett counseling program, ami az itthoni iskolapszichológiai és lelki-

gondozói munkát öleli fel. Remélem, lesz lehetőségem szerepet vállalni ezen a területen is.

– *Tanárként várnak benneteket Indiába, ugyanakkor a Magyarországi Evangélikus Egyház is küld benneteket. Nincs itt valami ellentmondás?*

– Szerintem nincs, hiszen az egyház nem csak lelkészeket küldhet ki szolgálatba, a hitoktatás is az egyház feladatköréhez tartozik. A kiküldőknél fontosnak tartjuk megemlíteni a kőbányai gyülekezetet, és az Evangélikus Külmissziói Egyesületet. Az elmúlt években a kőbányai gyülekezetben találunk otthonra. Úgy érezzük, itt biztosítják számunkra az imádságos, illetve a gyülekezeti, támogató hátte-

ret. Örülünk, hogy valóban innen indulhatunk. Másrészt meg kell említenünk, hogy nagyon fontosnak tartjuk az EKME spirituális és anyagi támogatását is.

– *Nevezhetünk-e titeket misszionáriusoknak?*

– Az olyan jellegű misszió, hogy valaki kiáll egy dzsungel közepére és ott evangelizál, nem biztos, hogy túl közel áll hozzánk. Hiteles keresztyén emberként jelen lenni egy nem keresztyén kultúrában – azt gondoljuk, hogy az elkövetkező három évben, ezt kell vállalnunk.

Nem tévesztjük egy pillanatra sem szem elől azokat az embereket, akikhez megyünk. Hisszük, hogy azoknak a gyerekeknek, akik ott vannak, valóban át tudunk adni valamit a kereszténység lényegéből.

SZABÓ SZILÁRD

Nem „sikerágazat” de ok a hálaadásra Tíz éve itthon

A rádiómisszió – legalábbis Európában nem tartozik az egyházak szolgálatának látványos „sikerágazatai” közé. Más földrészekben ma is a rádió jelenti az egyik hatékony, ha nem éppen a leghatékonyabb, missziói eszközt. Például Indiában, de más ázsiai és afrikai országokban is, rádióadások nyomán gyülekezetek születtek, hallgatók leveleinek tízezrei jelzik, hogy az evangéliumi adások üzenete nem pusztába kiáltó szó, van visszhang. Az Isten ígéje rádióhullámok szárnyán is élő és ható, nem tér vissza üresen, a hallásból valóban hit fakad...

Öreg kontinensünkön más a helyzet. Itt gyakran beszélnek posztkrisztianusi korszakról, ahol már nem szenzáció, nem esemény többé az evangélium. Már „mindenen túlvagyunk”, már senkit sem hoz lázba, hogy Isten szava hangszórón és képernyőn keresztül is minket keres. Jó tíz évvel a rendszerváltás után kísért, hogy már elfeledjük: milyen nagy kincset, erőforrást jelentettek azokban a lelkileg is aszályos években a *Norvég Misszió* által támogatott magyar evangéliumi

adások. A *Monte Carlóból*, rövid hullámon sugárzott negyedórás sokak számára jelentettek friss levegőt, tiszta evangéliumot, építő missziói híreket, melyekhez akkoriban máshonnan nem lehetett hozzájutni...

Azután jött a nagy fordulat. 1991-ben már itthon is lehetett hallgatói találkozót

tartani, melynek keretei között, Kelenföldön, újjászerveződhetett az *Evangélikus Külmissziói Egyesület*. Ezen a történelmi találkozón közöttünk voltak a Rádiómisszió nagy Úttörői is: *Terray László* Norvégiából, aki 1963. októberében elindította a magyar adásokat és *Pósfay György* Genfből, aki egészen 1992-ig a műsorok szerkesztője volt. Előttük éppúgy, mint a magyar rádiós szolgálatot támogató norvég és finn missziói szervezetek előtt, világos volt, hogy ennek a munkának az új történelmi helyzetben immár magyar földön kell otthonra találnia.

1992-ben, tehát éppen egy évtizede, *Nagytarcsa* és *Pécel* lelkészeként vehettem át fokozatosan a szerkesztői

munkát *Pósfay Györgytől*. Ma is hálás vagyok a gyülekezetnek, hogy támogatta ezt a vállalkozást, sőt otthont adott a tarcsai gyülekezeti ház pincéjében az első hazai rádióstúdióknak. Munkatársaimat is a gyülekezetből kaptam *Bálint Józsefné*, *Győri András*, *Tagai Péter* és *Gábor*, valamint *Zúgó Lilla* személyében.

A 97-es esztendő hozta az újabb fordulatot. Az évek során a rádiós munka mellett beindult a kazettamisszió és a *Missziói Magazin*. A szolgálat fejlődése, valamint az életbe lépő missziói törvény szükségessé és lehetővé tette, hogy országos missziói lelkészként folytassam tovább a munkát a jelentős finn és norvég segítséggel megépült cinkotai *Evangélikus Missziói Központban*.

Mindez valóban nem „sikertörténet”, de Isten hűsége, hordozó és megtartó szeretetének legújabbkori története. Itt is volt aki plántált, volt aki öntözött, de a növekedést az Úr adta és bízunk benne, hogy adhatja ma is.

Július 11-től 14-ig tartjuk Piliscsában Média Missziós Konferenciánkat, melynek többek között feladata ennek az elmúlt tíz évnek a hálás, de ugyanakkor objektív értékelése, valamint a jövő rádiómissziós stratégiájának megvitatása.

Reméljük, Magazinunk következő számában, ezzel kapcsolatban is, lesz miről beszámolnunk...

GÁNC S PÉTER

RÁDIÓMISSZIÓ-INDIA

Egy éve meghirdetett a „PÉNZ = IDŐ” (azaz adásidő) akciónk, mellyel a 93 milliós indiai Bihar államba sugárzott rádiómissziós programokat támogatjuk, eddig a következő eredményt hozta:

197 adakozótól érkezett összesen: 399 640 Ft

Ez az összeg kb. 571 percnyi rádióműsor előállítási költségeit fedezi.

Köszönjük és várjuk a további adományokat! (kérésre csekklapot küldünk)

Az új évezred hetilapja

A fontos tényeké és a háttérelmzéseké.

A felelősségé, amelyet önmagunk, közösségeink

és környezetünk iránt viselünk. És az Öné, Kedves Olvasó!

Keresse az újságárusoknál!

Hívásod van!
2002. július 24-28.

Szélszélrózsa
IV. Országos Evangélikus Ifjúsági Találkozó

Új szöveges üzeneted érkezett: Várunk nagy közepén a Dunakanyarba, az ország legnagyobb evangélikus ifjúsági találkozóira!

Legnagyobb terep:
Kismaros

koncertek • film • áhítatok • kézművesség • fórumok
• színház • sport • beszélgetések • játék •
csendseta • kávéház • csendsátor • istentisztelet

Bz alapsomag ára: 4800 Ft - szállás - programokon való részvétel
Családi csomag ára: 14 éven aluliaknak 2000 Ft, 6 éven aluliaknak ingyenes
Feltöltési lehetőségek: meleg ebéd a helyszínen rendelhető, büfé, bolt a közelben

Info: <http://church.lutheran.hu/ifjusag>; júniusban, szórólap
formájában evangélikus lelkész hivatalokban, -iskolákban,
-intézményekben. Addig is: Buday Barnabás (1)429-20-37

Quintberg

A misszió következő száma augusztus 18-án jelenik meg FÓKUSZBAN: AZ AGRESSZIÓ

misszió – Evangélikus Magazin, a Magyarországi Evangélikus Egyház hetilapjának kéthavonta megjelenő folyóirata • Az Evangélikus Élet előfizetői részére a magazin ingyenes, ára (utcai terjesztésben) 120 Ft. Jelen lapszámunk megjelenését a Pax Tv., a Béres Rt., a Sanansaattajat (Finnország), a Norea Radio Norway (Norvégia) és a Duna Tv támogatta.

